

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2015

Romana Hašlerová

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra Rekreologie a cestovního ruchu

Historie a tradice Souboru lidových staveb Vysočina

Bakalářská práce

Autor: Romana Hašlerová
Studijní obor: Management cestovního ruchu
Vedoucí práce: Mgr. Alexandr Gregar, Ph.D.

2015

Romana Hašlerová

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem Bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 19. srpna 2015

.....

Romana Hašlerová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji vedoucímu práce, panu Mgr. Alexandru Gregarovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky, metodické vedení práce a trpělivost. Dále děkuji PhDr. Iloně Vojancové za poskytnuté rozhovory i materiály k práci. Také děkuji všem, kteří se podíleli na realizaci dotazníku.

ANOTACE

Téma: Historie a tradice Souboru lidových staveb Vysočina

Cílem této bakalářské práce je analýza Souboru lidových staveb Vysočina se zaměřením na marketing a postavení v cestovním ruchu. Dalším souvisejícím tématem práce je historie, architektura a zvyky v oblasti Českomoravské vrchoviny. Práce je rozdělena do několika celků, které seznamují čtenáře s cílem práce, metodologií, dále pak s teoretickou a praktickou částí.

Teoretická část se zabývá základními pojmy souvisejícími s tématem práce a cestovním ruchem. Dále představuje historii, lidovou architekturu a tradice východních Čech. Část praktická se zabývá již Souborem samotným. Obsahuje kapitoly o současné podobě skanzenu a organizačních záležitostech, marketingu i odborné činnosti. Součástí práce je i výzkum formou dotazníkového šetření zabývající se spokojeností a návštěvností skanzenu.

Závěr je věnován rozboru zjištěných skutečností a odpovědím na stanovené otázky.

Klíčová slova

Skanzen, lidová architektura, Soubor lidových staveb Vysočina, event marketing.

ANNOTACION

Thema: History and Traditions of the Open – air Museum Vysočina

The goal of this bachelor's thesis is the analysis of the Open air museum Vysočina (SLS Vysočina). The thesis is divided into several parts which inform the reader about the goal of the project, methodology, and consequently about theoretical and practical work.

The theoretical part deals with the basic terms connected with the topic of the thesis and tourism. Then it introduces history, folk architecture and traditions of East Bohemia. The practical part deals with the Open air museum Vysočina themselves. Includes chapters on the current form of the open-air museum and organisational issues, marketing and professional activities. Part of the work is research, in the form of a questionnaire survey, dealing with the satisfaction and the level of attendance of the open air museum.

The conclusion deals with the analysis of the discovered evidence and the answers of the set questions.

Key words

Open – air museum, folk architecture, Open – air museum Vysočina, event marketing.

Obsah

1. ÚVOD	1
2. CÍL A METODIKA PRÁCE	2
3. TEORETICKÁ ČÁST	4
3.1. Teorie cestovního ruchu.....	4
3.2. Historie skanzenů v České republice	7
3.3. Lidová architektura	8
3.4. Zvyky a tradice	10
4. PRAKTICKÁ ČÁST.....	19
4.1. Přestavení skanzenu Vysočina.....	19
4.1.1. Historie skanzenu.....	19
4.1.2. Současná podoba skanzenu.....	22
4.2. SLS Vysočina jako organizace	26
4.2.1. Spolupráce.....	26
4.2.2. Odborná činnost.....	27
4.3. Analýza marketingu	30
4.3.1. Analýza návštěvníků skanzenu	32
4.3.2. Propagace	34
4.4. Dotazníkové šetření a jeho výsledky	37
5. SHRNUÍ VÝSLEDKŮ	44
6. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ.....	46
7. SEZNAM ZDROJŮ	48
8. PŘÍLOHY	53
8.1. Seznam příloh.....	53
9. ZADÁNÍ PRÁCE.....	64

1. ÚVOD

V dnešní době je pobyt na čerstvém vzduchu a pohyb velkým trendem a součástí zdravého životního stylu. S postupným smazáváním rozdílů mezi etniky vlivem globalizace, se objevují silné tendence zachovat odkaz našich předků a typický ráz krajiny. Skanzeny proto mohou být vhodnou alternativou k aktivnímu využití volného času a rozšíření povědomí o folkloru jednotlivých oblastí. Soubor lidových staveb Vysočina mezi takové atraktivity rozhodně patří.

Soubor lidových staveb Vysočina je důkazem, jak může lidské dílo splynout v běhu dějin s přírodou a vytvořit krajinu jako z Ladovy pohádky. Nejen hmotné památky však odlišují oblast východních Čech, kterou skanzen představuje. Velmi důležitá je i jejich nehmotná složka v podobě lidové slovesnosti a zvyků, která ukazuje, na první dojem poněkud tvrdou povahu horského obyvatelstva, v jiném světle.

Skanzen poskytuje návštěvníkům možnost „návratu do minulosti“ a nabízí jim tak silný zážitek. Účelem je tedy nejen prohlídka expozic, ale i možnost zapojit se a vyzkoušet si dřívější běžné činnosti a řemesla, což dělá ze skanzenu živou atraktivitu cestovního ruchu.

V teoretické části bakalářské práce je představena historie skanzenů v České republice, lidovou architekturou a tradicemi východních Čech. V části praktické je pak provedena analýza Souboru lidových staveb Vysočina nejen jako skanzenu, ale i jako organizace. Práce se zde zabývá odbornou činností, marketingem, spoluprací i výsledky dotazníkového šetření.

Bakalářská práce o Souboru lidových staveb Vysočina chtěla poukázat na krásu lidové architektury a tradic této oblasti, ale i na píli a starosti, které založení i provoz skanzenu přinášejí.

2. CÍL A METODIKA PRÁCE

Cílem práce je analýza Souboru lidových staveb Vysočina zejména z pohledu marketingu a postavení v cestovním ruchu. Dále se práce zabývá historií, architekturou a tradicemi typickými pro východní Čechy, které Soubor lidových staveb Vysočina prezentuje

V dnešní době plné stresu a spěchu je důležité se alespoň na chvíli pozastavit připomenout si původ našich zvyků a také umění našich předků, aby se tyto cenné poznatky, utvořené zkušenostmi našich předků, neztratily z našich životů. Právě skanzeny v přírodě jsou vhodnou alternativou, jak si tyto zvyky, tradice a historii připomenout.

Před tvorbou samotné práce byly stanoveny základní hypotézy a cílem práce je ověření jejich správnosti.

První hypotéza zní: **Soubor Vysočina je významnou atraktivitou v kraji a jeho návštěvnost roste.** Zde bude práce zaměřena nejen na to, zda je hypotéza pravdivá, ale také na analýzu souboru a jeho roli v cestovním ruchu.

Hypotéza druhá zní: **Skanzen je vhodný zejména pro rodiny s dětmi.**

U této hypotézy se práce bude zabývat strukturou návštěvníků stávajících i potencionálních a marketingovými nástroji, které skanzen využívá k jejich získání.

Dále se práce zabývá třetí hypotézou: **Skanzen Vysočina je nedostatečně inovován.** Zde se bude práce zajímat o způsob, jakým způsobem organizace funguje a jak je nabídka skanzenu zlepšována.

První část se nejdříve věnuje teoretickým východiskům problému a dále se pak zabývá historickými souvislostmi vzniku skanzenů. Poté popisuje typické rysy lidové architektury, které Souboru Vysočina prezentuje. K neodmyslitelné součásti folklóru, kterou práce také zahrnuje, jsou tradice, které se ve východních Čechách vyskytovaly a stále se udržují.

Pro tvorbu teoretické části práce bylo východiskem studium odborných, ale i laických knih a webových stránek s touto tematikou a dále pak sběr informací z reklamních materiálů skanzenu. V části, zabývající se základními pojmy, byla nejpřínosnější odborná publikace od Martiny Páskové a Josefa Zelenky – Výkladový slovník cestovního ruchu. V oblasti architektury byla přínosná

především kniha Vladimíra Soukupa, kde je podrobně popsána architektura typická pro různé oblasti České republiky. Publikace je obohacena o obrazovou dokumentaci a konkrétní atraktivitu lidové architektury. Oblast zvyků a tradic pak byla čerpána z knihy Kamily Skopové – Hody, pústy masopusty. Je zaměřena na tradice východních Čech a popisovala je chronologicky tak, jak jdou v roce za sebou a je jedinou ucelenou sbírkou, která se tímto tématem zabývá. Kniha vycházela ze studií a osobních zkušeností autorky.

Druhá, praktická část práce, je pak věnována charakteristice tohoto produktu a jeho analýze. Zabývá se organizačními záležitostmi, marketingem Souboru a také jeho spolupráci s jinými organizacemi.

Její součástí byl výzkum pomocí dotazování na 105 respondentech, který však nelze brát za zcela objektivní, vzhledem k počtu dotazovaných a jejich nerovnoměrnému věkovému složení. Stěžejní pak byl osobní rozhovor s vedoucí souboru Ilonou Vojancovou, protože jiné praktické a konkrétní materiály nebyly dostupné nebo uspokojující. Zde byl zřejmě nejpřínosnější almanach ke třicetiletému výročí Souboru, kde byly zmíněny jeho největší úspěchy, tabulky návštěvnosti, odborná činnost a jeho historie. Odpovědi, získané při výzkumu a rozhovoru, byly pak dále rozvíjeny a doplňovány o další zjištěné informace.

3. TEORETICKÁ ČÁST

3.1. Teorie cestovního ruchu

Na úvod teoretické části bakalářské práce je nejprve nutné objasnit několik základních pojmů souvisejících s tématem dané práce i cestovním ruchem

Cestovní ruch je sociálním i ekonomickým fenoménem, který ovlivňuje dění na celém světě. Za cestovní ruch lze považovat vše, co zahrnuje cestování mimo obvyklé místo pobytu, za účelem zážitku a užití služeb s ním souvisejících. S cestovním ruchem je spojené nejen poskytování služeb, ale i např. koncepce udržitelného cestovního ruchu, marketingové aktivity, spolupráce mezi poskytovateli služeb a mnoho dalšího. Dle organizace CZECHTOURISM [12] je „... cestovní ruch, často označovaný přímo za turistický průmysl, tvoří rovněž nesmírně široký komplex činností a podílí se na něm celá řada subjektů. Cílem tohoto oboru je umožnit, organizovat a zpříjemnit občanům cestování, ať již rekreační či poznávací. Hlavním subjektem je v cestovním ruchu cestující občan.“

Cestovní ruch má také své formy. Hlavním kritériem pro jejich určení je podle PÁSKOVÉ a ZELENKY [s. 89 – 90] motivace účastníka. Mezi hlavní formy motivace patří zejména odpočinek, poznávání, vzdělávání a také sociální kontakty. Od nich se pak odvíjí i jejich pojmenování, jako je např. rekreační, poznávací, socio – profesní a společenský cestovní ruch. Dále PÁSKOVÁ a ZELENKA [s. 150] uvádí ještě velké množství poddruhů, věnovat se budeme tomu, pro bakalářskou práci důležitému, kulturně – poznávacímu cestovnímu ruchu. Účastníci této formy cestovního ruchu jsou motivováni zejména touhou po poznání kulturních památek, kultury jako takové a obyvatel na tomto území žijících. Cílem účastníků kulturně – poznávacího cestovního ruchu jsou kulturní atraktivity a aktivity.

Produkt je základním stavebním kamenem cestovního ruchu. Je nabídkou všeho, co cestovní ruch vytváří pro jeho účastníky. [5, s. 225] Dle MORRISONA, produkt patří k mezi osm základních složek marketingového mixu cestovního ruchu, společně s ICT. [28]. Typickým rysem produktu cestovního ruchu je nemožnost jeho skladování a riziko spojené s nákupem služby, kterou si nemůžeme předem prohlédnout a nevíme, zda nám bude vyhovovat. Je také závislý na mnoha faktorech (přírodní, politické apod. ...), které zákazník nemůže ovlivnit. Typickým

je také velký podíl lidského faktoru pro realizaci poskytovaného produktu. „...
Z pohledu návštěvníka je produktem CR kompletní zážitek od chvíle, kdy opustil domov, do doby návratu. Spotřebovaný produkt je obsáhlejší než produkt kalkulovaný a nabízený jeho prodejcem návštěvníkům. Z toho by měla vycházet cenová kumulace produktu CR, v níž by měla být zohledněna i postupná konzumace atraktivit CR a životního prostředí obecně. Při tvorbě produktu CR je nutné vycházet z hodnoty únosné kapacity objektu či území, na kterém má být tento produkt realizován.“ [5, s. 225]

Právě skanzen je takovým produktem cestovního ruchu. Je charakterizován jako muzeum v přírodě, prezentující tradiční architektonické poklady a lidovou slovesnost dané oblasti. Stavby ve skanzenu nemusí být nutně původní, typický je přenos staveb z okolí na jedno místo pro ucelenou expozici. Často bývá program skanzenů bohatý a návštěvníci si zde mohou vyzkoušet své dovednosti např. v řemesle. Tím se prohlubuje celkový zážitek návštěvníka, který si vše může vyzkoušet na vlastní kůži. [5, s. 266] Může však docházet i k tzv. inscenizaci, což je předvádění tradic dle představ návštěvníků bez ohledu na autentické prvky oblasti a jejím účelem je maximalizace zisku. Takové prezentování atraktivity je však nutné provádět citlivě, jinak by mohlo vést ke zmatené a mnohdy i negativní reakci návštěvníka. [5, s. 236]

Jak uvádí PÁSKOVÁ a ZELENKA [s. 266] „*Největší a nejstarší skanzen na světě je ve Stockholmu (zde vznikl termín skanzen, převzatý ze švédštiny), největší a nejstarší skanzen v ČR se nachází v Rožnově pod Radhoštěm,*“

Právě lidová architektura je jedním ze dvou důvodů, proč skanzeny vznikají. Prvky lidové architektury pochází již ze Středověku a vztahují se na stavby na venkově nebo na periferiích menších měst. Tyto stavby mají především funkci obytnou a hospodářskou a bývají často zbudované svépomocí a bez předchozího projektu. Stavební materiál pochází z okolí, proto bývají stavby velmi specifické, zbudované dle dobových i místních trendů a co nejvíce přizpůsobeny přírodě. PÁSKOVÁ a ZELENKA také uvádí, že lidová architektura bývá často v ohrožení neuváženými přestavbami či nepřiměřenou návštěvní intenzitou. Taková poškození pak se pak jen ztěžka napravují. [s. 162] Spíše negativní součástí lidové architektury také folklorizace, což je forma inscenizace. Při ní se přílišně

zdůrazňuje či obnovuje lidová kultura pro účely komerčního využití. Takový přístup může nepříznivě ovlivnit nejen stav památky, ale i život místních. [5, s. 89]

Tím druhým důvodem vzniku skanzenů jsou právě lidové tradice, které se dále dělí na lidovou slovesnost (představuje nehmotnou formu) a lidové stavební kulturní památky (představují hmotnou formu). Charakteristickým rysem tradic je neznámost autora, který po čase zlidověl. PÁSKOVÁ a ZELENKA [s. 292] charakterizují tradice jako „*Souhrn myšlenkových, duchovních, uměleckých i praktických vědomostí, dovedností a postojů, které se předávají z generace na generaci, čímž se udržují, prohlubují a šíří.*“

Udržování folklóru má tedy velký význam pro vzdělávání turistů a udržování povědomí o tradicích a jejich původu. Zájem o folklór zažívá v posledních letech renesanci, ať už z důvodu změny životního stylu nebo potřeby hledat a poznávat své kořeny. [16, s. 6 - 10] Muzea v přírodě zahrnují památky hmotné i nehmotné v podobě hudby, lidové slovesnosti, tradic a zvyků, módy, architektonických památek i předmětů dřívější každodenní potřeby. Můžeme do nich zahrnout i typické recepty či dětské hry a hračky již dávno zaniklé nebo postupně se vytrácející.

Všechny aspekty folklóru výše zmíněné měly svůj důvod, mnohdy ulehčovaly lidem život a pomáhaly překlenout těžká období, proto by byla jistě škoda, aby zcela upadly do zapomnění. [31]

Pro udržení těchto aspektů folklóru se používá tzv. event marketingu. Ten má za účel nejen komunikovat s návštěvníky a přilákat jejich pozornost, ale také zprostředkovat jim neobvyklý zážitek. Slovo event znamená událost, event marketing tedy zprostředkovává nejrůznější zážitky a zároveň propaguje a podporuje organizaci samotnou. [56, s. 15 - 23]

3.2. Historie skanzenů v České republice

Historie skanzenů v České republice se datuje k roku 1900, kdy byl v Přerově otevřen první skanzen v Čechách a jeden z prvních skanzenů v Evropě. Nebyly to však lehké začátky, první ani druhá světová válka nebyla památkám nijak přátelsky nakloněna. V případě Přerovského skanzenu došlo například k vyklizení muzea, které sloužilo k ubytování vysídlených obyvatel. [18] Dle výročního almanachu SLS Vysočina [s. 21 - 25] došlo zase v pozdějších letech k zabavení zámečku ve Svobodných Hamrech, který sloužil jako sídlo organizace SLS Vysočina a restaurátorská dílna, pro účel zřízení jednoho z prvních JZD.

Vznik skanzenů lidové architektury se vázal zřejmě k radikálním politickým i ekonomickým změnám v 19. a 20. století, které téměř vyhubily obraz tradiční české vesnice a s ní i lidovou literaturu. Díky mravenčí práci památkářů se podařilo zachovat mnoho staveb lidové architektury v jejich původní, originální formě. Stavby sice zpravidla nestojí na místech svého vzniku, ale jsou převáženy do uměle vytvořených vesnic – skanzenů. Převoz je realizován nejen z důvodu nové zástavby, ale i z důvodu snadnější údržby a ochrany. [45]

Trendem posledních let se stalo rozšiřování nabídky skanzenů, a to zejména o názorné ukázky výrobních postupů našich předků, které si návštěvníci mohou vyzkoušet tzv. „na vlastní kůži“. [45] Jedná se například o ukázky řemesel, kuchařské umění našich babiček či dění na jarmarku. Dále se pak pořádají expozice různých druhů nářadí i pomůcek denní potřeby či výstavy dobových fotografií. [22]

V současnosti se v České republice nachází asi jedenáct skanzenů. Největší, nejznámější a nejnavštěvovanější skanzen se nachází v Rožnově pod Radhoštěm, nejstarší je Muzeum a skanzen v Přerově. Další tohoto typu jsou podle velikosti Soubor lidových staveb Vysočina, Muzeum Třebíz, Skanzen Kouřim, Skanzen Strážnice, Muzeum Rymice u Holešova, Muzeum Zubrnice, Muzeum a skanzen Příkazy u Olomouce, Skanzen Vysoký Chlumeč, Skanzen Chanovice a nově i Skanzen Krňovice. [18]

3.3. Lidová architektura

Architektura obecně je ovlivňována mnoha faktory, těmi jsou zejména geografické, sociálně ekonomické, kulturně historické, administrativní i etnické. Právě v lidové architektuře jsou tyto faktory nejvíce patrné. Lidové stavby se vždy snažily co nejvíce splynout s přírodou – nenarušovaly krajinný ráz, vznikaly z materiálů dostupných v dané oblasti a inspirovaly se přírodními motivy. Proto jsou si lidové stavby podobné a zároveň pro každou oblast v mnoha ohledech jiné. Důvod, proč splynout s přírodou a užívat ji s mírou, byl zřejmě neustálý kontakt člověka s ní, a tím i silná potřeba zachovat ji a vážit si jí. Lidová architektura je převážně prezentována obytnými a hospodářskými budovami s přilehlými sady, loukami a rybníky. [18, s. 5]

Vzhledem k nepříznivé ekonomické situaci většiny vesnických uskupení, způsobenou zákony o poddanství, nevěšly stavby vždy z rukou profesionálních stavitelů, naopak bylo zvykem, že se stavbou pomáhala celá vesnice. Proto má každá lidová stavba svůj osobitý styl a kouzlo. Centrum všeho dění pak byla návěs, kde se odehrávaly veškeré obchody a konaly slavnosti. [18, s.5]

12. obr. Typická lidová architektura Českomoravské vrchoviny

Zdroj: Proženy.cz, [52]

Česká lidová architektura má 13 základních oblastí s charakteristickými architektonickými rysy: Středočeská vrchovina a povodí Berounky, Jižní Čechy, Jihozápadní Čechy, Alpská oblast, Chodsko, Severozápadní Čechy, Severní Čechy, Východní Čechy, Severovýchodní Čechy, Českomoravská vrchovina, Východní Sudety, Pomoravsko – Panonsko a Karpaty. Počet těchto oblastí naznačuje, jak rozmanité podoby může mít lidové stavitelství. Pro bakalářskou práci je pak podstatná oblast Českomoravské Vrchoviny, ve které se Soubor nachází. [18, s. 6]

Základní stavení lidové architektury je zemědělská usedlost s dvorem, ve které se nacházela část obytná, chlév, stodola sýpka a kůlna a často i výměnek. Uspořádání těchto budov tvořilo dvůr, srdce celého komplexu. Chudší majitelé domů měli všechny tyto části v jednom domě, často navzájem propojené. U hospodářských usedlostí s dvorem byl zpravidla středem pozornosti mohutný strom, který měl mnoho funkcí. Strom chránil dům před vichřicí, blesky i požáry, fungují jako „přírodní klimatizace“ a slouží jako obydlí užitečným zvířatům. [18, s. 7 - 8] Neodmyslitelnou částí obytné části domu byla i kuchyně, kde se rodina pravidelně scházela u jednoho stolu. Kuchyně byla tzv. černá, to znamenalo, že hospodyně vařily nad otevřeným ohněm a zdi kolem kamen či pece byly černé od kouře. [18, s. 8 - 10]

Dům typický pro Českomoravskou vrchovinu byl zpravidla pouze jednopatrový a roubený s doškovou střechou. Podlahy byly často pouze hliněné, podlahy dřevěné nebo cihlové si mohl dovolit pouze majetný hospodář. Opravdu specifické pro tuto oblast jsou zdobené štíty – ať již zdobené latěmi nebo malované. Ve vrcholu každého štítu je tzv. záklopka, stříška ze spodní části „zaklopena“ dřevěnou deskou. Záklopka měla funkci informační – uvádělo se na ní datum vystavění domu, majitel stavení a popřípadě obrazy typické pro obor jeho činnosti nebo přírodní motivy. [18, s. 10 - 14]

3.4. Zvyky a tradice

I v nehmotném dědictví je tato oblast velmi bohatá, proto zde představuji pouze ukázkou několika málo tradic. Většina z nich se dodnes dodržuje v téměř nezměněné podobě. Význam slova tradice popsali PÁSKOVÁ a ZELENKA [s. 292 - 293] takto: „*Souhrn myšlenkových, duchovních, uměleckých i praktických vědomostí, dovedností a postojů, které se předávají z generace na generaci, čímž se udržují, prohlubují a šíří. Tradice je současně duchovní i kulturní dílo, které nemá autora, není prosazováno mocí či autoritou, přitom stále žije a působí. Je podstatnou složkou náboženství, kultury, civilizace i výchovy.*“

Tradice a zvyky by se tedy daly popsat jako odkaz našich předků, jako soubor zkušeností, znalostí a postupů, které se vyvíjely někdy i po staletí. Odkazy to nejsou pouze nehmotné, ale i hmotné. Je to lidová moudrost, prověřená léty, která by neměla být zapomenuta.

Atmosféru tradičních oslav a zvyků vystihla SKOPOVÁ [s. 3] takto: „... *Vynášení Smrti, pomlázka, svatojánské čarování, pouti, obžinky, posvícení, převleky, masky a občůzky, koledování, lidové hry, obřadnosti. Jako pestré korálky byly navlékány na šedou šňůru všedních dnů naplněných prací a odříkáním. Rok měl svůj neměnný řád alespoň ve zvycích, obřadech a obyčejích se svými závaznými rituály, když život sám často přinášel člověku nechtěné proměny. Krutost přírody i lidí samotných, války, hladomory, nemoci, strádání. A tak si lidé v minulosti kořenili tu svou polívčičku humorem a občasným rozumným vybočením ze stereotypu. Členili svůj čas střídáním dnů plných radosti, sytosti, tance a zpěvu, se dny všedních povinností a skromnosti. Těch druhých bylo pohřichu více... Není na škodu nahlédnout pod pokličku prababiččina kuthanu (někdy také kutchan, nádoba na pečení a vaření, pozn. autora) a přivonět ke kořeněné lahodnosti i trpkosti života našich předků. S překvapením zjistíme, že i my, pragmatičtí lidé 21. století, bychom se rádi občas vrátili k tradicím a že ty starobylé obyčeje, třeba i v poněkud stylizované podobě, by mohly obohatit dnešní svět.*“

V následujících odstavcích se práce věnuje tradicím tak, jak jdou po sobě v průběhu roku a jak se slaví ve východních Čechách.

Jaro

Jaro se zahájilo předvelikonočním půstem, který trval celých 6 týdnů. Důvody půstu jsou jednoduché – zásoby ze zimy se tenčily a masopustní oslavy jim moc nepřidaly. Půst neměl znamenat pouze postění se v jídle, tedy očistu organismu, ale také očistu duše. Byla to doba rozjímání, kdy si lidé mohli utřídit myšlenky. V této době se také konal jarní úklid domu, který znamenal přípravu na další etapu roku.

Postní neděle měly své specifické názvy, dle tradic, které se v nich udržovaly.

První neděle, Pučální, má jméno dle tradičního pokrmu pučálky, což jsou opražená naklíčená zrna obilí či hrachu. Pučálka byla tradičním pokrmem chudých rodin. Neděle druhá se pak jmenovala Černá, zřejmě podle černého oděvu, který se při postních dnech oblékal. Třetí neděle, Kýchavná, pak vznikla dle pověry, že kýchání přináší zdraví. Máme tedy alespoň třikrát kýchnout, abychom byli celý rok zdraví. Čtvrtá neděle je Družebná, to znamenalo, že nastal čas návštěv. Ještě nebylo teplo na práci venku ani na procházky, a proto hospodyňky napekly koláče a pozvaly sousedy na návštěvu, k posezení, popovídání, pojedení něčeho na zub a popití stopečky na zahřátí. Pátá neděle, Smrtná, byla ve znamení vynášení slaměné smrtky. Smrtka se nesla celou vsí a vstřebávala vše zlé, co přinesla zima. Poslední neděle nesla jméno Květná. Hospodář vyrobil „koště“ z lískového prutu, ozdobil jej kočičkami (květy stromu jívy, pozn. autorky) a barevnými pentlemi. Poté, co koště donesl k vysvěcení do kostela, vrátil se s ním domů, kde jej rozdělil na větvičky a rozvěsil po domě. Tak měla být domácnost ochráněna po celý následující rok.

V tomto období byla tradičním jídlem, kromě pučálky, také ještě pohanková kaše či pekáčky, což jsou bramborové placky na sladko. [6, s. 5 - 13]

Velikonoce

Velikonoce jsou bezesporu nejvýznamnějším křesťanským svátkem, připomínajícím ukřižování a o tři dny později také zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Jsou svátkem proměnlivým, nekonají se tedy každoročně ve stejný den, ale vždy první neděli po prvním jarním úplňku po jarní rovnodennosti, ta se nazývá Hod boží velikonoční.

Velikonoční pašijový týden ale začíná již předešlou středou, zvanou Škaredou. Je to den, kdy Jidáš zradil Ježíše a v lidových tradicích byl pevně

zakotven pod názvem Honění Jidáše. Mladí chlapci, po uhašení poslední svíce, vybíhali z kostela. Jeden z nich byl určen Jidášem a toho se ostatní snažili dohonit, při tom odříkávali básničky na toto téma.

Následuje Zelený čtvrtek, kdy se pekly tak zvané jidáše, pečivo ze sladkého těsta ve tvaru lidské postavy s omotaným provazem kolem krku – znamení oběšeného Jidáše.

Na Velký pátek se pak držel půst nejpřísněji, bylo zakázáno cokoli dělat, ani vařit, byl to tedy den odpočinku, pokání a oplakávání zabitého Ježíše Krista. Bílá sobota, zvaná dle oděvu novokřtěnců, nebo také Vzkříšení. Jak napovídá název, oslavuje vzkříšení Krista, ke kterému došlo při vigílii – velikonočním bdění.

A je zde již výše zmiňovaný Hod boží velikonoční, půst skončil a bylo třeba se odměnit po šestitýdenním odříkání.

Pekly se mazance, holoubátka, beránci a barvila se vajíčka. Vajíčko má v lidové kultuře velký význam, znamená nový život a obnovu, svěcené velikonoční vajíčko má být rozděleno podle počtu členů rodiny a společně také snědeno, tak se zajistí soudržnost rodiny a její zdraví.

10. obr.: Tradiční sladké pečivo Jidáše

Zdroj: domacipekarny.dama.cz, [42]

Velikonoční pondělí se již neřadí ke svátkům křesťanským, ale spíše světským. Chlapci a muži obcházejí stavení s pomlázkou, upletenou z vrbového proutí. Muži musí vyšlehat každou ženu, aby do roka neuschla., k tomu ještě přidají lidové pořekadlo, například: „*Hody hody doprovody, dejte vejce malovaný, nedáte – li malovaný, dejte aspoň bílý, slepička Vám za to snese jiný.*“ [Pořekadlo z Vysočiny] Za odměnu dostanou barevná vajíčka, buchty i něco na zahřátí. [6, s. 14 - 36]

Tento rok připadají Velikonoce na 6. 4., velikonoční oslavy začínají na Betlémě v Hlinsku již 28. 3. a končí 19. dubna. Můžete se dočkat výstav ve všech roubených objektech, ukázky výroby velikonočních předmětů i jejich prodeje. [22]

Pálení čarodějnic a máje

S pálením čarodějnic je spojena filipojakubská noc, kdy magické síly mohou vstoupit na zem, aby zde mohly tropit neplechu. Hospodyňky proto ověsily svá

stavení kouzelnými bylinami, aby nad nimi zlé síly neměly žádnou moc. Navečer pak muži skládali hranice a ženy strojily slaměnou čarodějnici. Večer byly ohně zapáleny a zlé síly se do vsi neodvážily. Nešlo však pouze o zlé síly, byla to možnost, jak se pobavit a setkat se sousedy i přespolními.

Jak se noc filipojakubská loučí vůní ohňových kouřů a dřeva, tak je den následující, prvomájový, prosycen vůní čerstvého vzduchu, květin a lásky. V den 1. máje se uprostřed vsi stavil májový sloup – májka, oholený kmen stromu s ponechanou špičkou. Ta byla ozdobená pentlemi a jinými ozdůbkami na oslavu hojnosti a lásky. Ženy splétaly věnečky svým milým, pekly dobroty, jako jsou vdolky na sladko i na slano. Večer se pak konala veselka. [6, s. 37 - 48]

Léto

Noci Svatojánské

Oslava svatého Jana Křtitele byla vůbec první oslavou po dlouhé odmlce a připadala na 24. června, tedy na období letního slunovratu. Důvody, proč se oslavy na delší dobu takto odmlčely, jsou nasnadě. Lidé měli po Velikonocích mnoho práce – pracovali na svých políčkách od rána do večera a na oslavy nebylo ani pomyšlení.

Jistě si každý z nás vzpomene na pohádky, kde měly noci Svatojánské kouzelnou moc. Baby kořenářky o půlnoci sbíraly kouzelné byliny a zjevovaly se zlaté poklady. To, co jsme viděli v pohádkách, nemělo daleko k tradicím skutečným. Opravdu se pálily ohně, sbíraly léčivé rostliny, protože podle pověr měly tu největší léčivou sílu, a dívky pletly věnečky pro chlapce, aby se do nich zamilovali. I když byly tyto povídky jen výtvořem bohaté fantazie, možná na nich byla kouzelná právě ta bohatá lidová slovesnost. [6, s. 49 - 57]

Dožínky

Ani přes léto neměli lidé práce málo, proto je v tomto období tak málo oslav. Další se objevuje až na sklonku léta – dožínky. Jak již název napovídá, byla to oslava sklizení obilí a slavilo vždy celé hospodářství.

Dožínky nebyly pravidelným svátkem, byly mnohdy ovlivněné rozmary počasí a tak se slavilo, až když bylo všechno obilí opravdu „pod střechou“. To se pak ozdobil poslední povoz s obilím a šel slavnostní průvod až ke stavení, kde čekal statkář. Průvod mu popřál do příštího roku bohatou úrodu. Poté začaly oslavy.

Ženci dostali výslužku a někdy peněžitou odměnu. Tradicí bylo je pohostit, narazit třeba sud piva, upéct buchty nebo uvařit kopračku, a večer se konala zábava. [6, s. 64 - 68]

Podzim

Posvícení

Posvícení je svátkem křesťanským a v dřívějších dobách se slavilo v každé vesnici v jinou dobu, podle toho, kdy byl vysvěcen nejbližší kostel. Císaři Josefu II. se ale nelíbilo, že lidé stále oslavují a zanedbávají práci, stanovil proto pevné datum a to 16. října, to je posvícení havelské. Ve východních Čechách se ale slaví spíše posvícení svatomartinské nebo také martinské, které připadá na 11. listopadu.

Typickým pokrmem je hovězí vývar s játrovými knedlíčky a tradiční svatomartinská husa se svatomartinským vínem. Posvícení je zakončeno na svátek svaté Kateřiny, kdy se konají tzv. Kateřinské plesy. [6, s. 77 - 85]

Posvícenská oslava je tento rok na Veselém Kopci 5. 9., na návštěvníky čeká ukáзка tradičních jídel. [22]

Dušičky

Tento svátek má původ v pohanském světě, konkrétně pochází z dob Keltů, kteří měli silný kult mrtvých. Dnes se svátek datuje na 2. listopad. V tomto sychravém počasí je čas odpočívat a rozjímat nebo také vzpomínat na zemřelé, chmurné počasí k tomu doslova vyzívá. V podvečer Dušiček se začínají lidé scházet na hřbitovech a zapalovat svíčky za každou zemřelou duši – proto tento název. Atmosféra tohoto večera je tajemná a rozsvícené hřbitovy víc než kdykoli jindy připomínají doby pohanské. [6, s. 97 - 98]

Zima

Adventní čas

Adventní čas začíná poslední nedělí v listopadu a znamená očekávání narození Jezulátka. Advent trvá čtyři týdny, každý týden je zakončen zapálením svíčky na tradičním věnci. Tento čas znamená také dlouhý půst, zakončený až večerem Vánočním.

První oslavou v Adventu je svátek sv. Barbory 4. prosince. Vesnici obcházely mladé dívky, Barborky, které symbolizovaly čistotu. Svátek sv. Barbory je také

známý sbíráním větviček třešní. Dívka má utrhnout větvičku a dát ji do vázy, pokud ratolest do Vánoc vykvete, dívka se může těšit na vdavky.

Oslavou druhou je Mikuláš, připadající na 5. prosince. Tato tradice je velmi známá. Po obci obchází Mikuláš, čert a anděl, jejich úkolem je kontrolovat, zda jsou děti hodné. Obchůzky tedy sloužily a slouží dodnes, jako výchovný prvek. Vždyť, které dítě by se nebálo chrastění čertovských řetězů a pod pohružkou odnesení do pekla, neslábilo poslušnost?

13. prosince přichází na řadu svátek svaté Lucie, která byla symbolem světla. Znamé lidové pořekadlo „*Lucie noc upije a dne nepřidá.*“ již v sobě sice nemá tolik pravdy, kvůli změně Juliánského kalendáře na Gregoriánský v 16. století, dochovalo se však dodnes. [6, s. 109 - 114]

Vánoce

Svátky Vánoční dnes patří k nejoblíbenějším svátkům vůbec. Jsou připomínány mnoho dní dopředu a dnes je provází spíše stres z nakupování dárků a úklidu, než původní čas klidu. Vlivem globalizace a komercializace se často stává, že děti ani neví, zda máme Ježíška nebo Santa Clause, zda je symbolem Vánoc betlém či domek na Severním pólu. Není proto na škodu si vánoční zvyky stále připomínat, třeba právě návštěvou Veselého Kopce. [29]

Vánoce jsou křesťanskými svátky a oficiálně byly uznány ve 4. století, předtím se však slavila spíše jejich pohanská obdoba – zimní slunovrat. Obecně se k nám Vánoce v dnešní podobě, se stromkem, dostaly později, až na počátku 19. století. Ještě předtím, ve 14. století, se symbolem Vánoc staly betlémy, na počátku spíše živé inscenace, později pak vyřezávané ze dřeva, tvořené z kukuřičného šustí nebo z papíru. Zejména na vesnicích se stala tato tradice velmi oblíbenou, ty mezi sebou soutěžily o větší a hezčí betlémy. Každý rok se betlémy doplňovaly dalšími postavičkami a zabraly často celou místnost. [29]

11. obr.: Vánoce na Veselém Kopci

Zdroj: Chrudimsky.denik.cz, [43]

Mezi tradiční vánoční ozdoby patřily různé postavičky z kaštanů, z již výše zmíněného kukuřičného šustí, rozinek, oříšků a těsta. Tradice vánočních stromků se objevila až v 17. století v Německu. O zavedení tradice do Čech se zasloužil režisér Stavovského divadla Lieblich, v roce 1812, který chtěl udělat dojem na své hosty na zámečku v Libni. Velkou jedli umístil do atrie zámku, ozdobil ji a ověsil svíčkami, na připomínku betlémského světla. Hostům se ozdoba natolik zalíbila, že tuto tradici šířili dál. Na vesnicích se však stromek nestavěl do stojanu na zem, ale zavěšoval ke stropu, zřejmě kvůli nedostatku prostoru. Ani dárky nebyly na vesnicích kupované, nebo jen vzácně, většinou byly vytvářeny ručně. [29]

Štědrý večer měl pro lid magickou atmosféru, proto se při něm dodržovaly zvláštní zvyky, jako například lití olova do studené vody, podle obrázku se pak věštila budoucnost rodiny. Dále pak dívky házely střevíčkem, pokud střevíček dopadl špičkou ke dveřím, dívka se měla do roka vdát, pokud dopadl patou ke dveřím, dívka měla ještě alespoň rok zůstat doma. U štědrovečerní tabule se pak rozkrajovalo jablko, pokud se objevila v jádřinci hvězdička, znamenala zdravou rodinu, pokud křížek, někdo měl zemřít. Takových tradic bychom našli nespočet a do dnes se často dodržují. [6, s. 130 - 138]

Vánoční tradice i atmosféru můžete zažít na Veselém Kopci 13. 12. 2015 v rámci jarmarku, na Betlémě v Hlinsku se pak můžete zúčastnit Vánočních oslav od 15. 12. 2015 do 3. 1. 2016. [21]

Masopust

Jak uvádí SLS Vysočina [s. 2 - 6] v žádosti o zařazení masopustu k památkám UNESCO, je masopust na Hlinecku spontánně provozovaná a udržovaná tradice. Prezentuje se formou průvodu masek a zmínky o ní jsou písemně doložené do 19. století. V roce 2010 byl tento zvyk zařazen do seznamu nehmotných kulturních památek UNESCO. Přestože dnes mají masopustní průvody spíše zábavní a společenský charakter, dříve se jimi snažili lidé zajistit plodnost a úrodu, dále měly také obřadně ukončit zimu a oslavit začátek jara.

Masopustní obchůzky začínají po Třech králích a probíhají až do konce měsíce února, přičemž každá z vesnic má pevně určené datum, kdy se v ní obchůzky konají.

Začíná se zpravidla v sobotu brzo ráno, kdy se sejdou aktéři průvodu, ustrojí se masky a sladí se živá hudba a průvod může vyjít. Nejdříve masopustní průvod zamíří ke starostovi pro symbolické povolení k obchůzce. Po starostově svolení dál masky pokračují od stavení ke stavení a přejí pánům mnoho zdaru a dobrou úrodu.

Hospodář s rodinou pak průvod pohostí koblihami, buchtami, něčím na zahřátí a někdy přispějí drobnými, to již záleží na zvyku v jednotlivých vesnicích. Tradiční popěvek na Hlinecku z 19. století „*Pečte šišky a kobližky, k tomu korbel piva.*“

V masopustním průvodu nechodí jen masky, ale i místní a přespolní.

Obr. 7: Masopustní průvod – tzv. „pěkná“ maškara

Zdroj: folklorizdruzeni.cz, [39]

Maškara se dělí na červenou (tzv. pěknou) a černou (tzv. šerednou). Mezi „pěknou“ patří maska laufra (někde strakatého), ženušky (někde cikánky) a čtyři turci. K „černým“ pak patří ras s kobyloou, židé, kominíci a slamáci (či slamění) a ojediněle najdeme také medvědáře s medvědem. Masky si vyrábějí aktéři sami, v některých vesnicích jsou masky velmi staré a půjčují se. Vzhledem k divokým oslavám však není lehké tyto masky udržovat v původním stavu.

Jako první v průvodu chodí lauf, dovolí se hospodáře o vstup na pozemek, pak třikrát práskne bičem a průvod může vejít. Hospodář dá zahrát za malý peníz oblíbenou písničku a čtveřice turků zatančí tzv. kolečko, přičemž vyskájí a vysoko skáčou, aby obilí vysoko vyrostlo. Ostatní maškary, především černí, tropí nepravosti a zlobí přihlížející, například černí obličej, ženušky malují rtěnkou na tváře apod. Obchůzka končí u místního úřadu nebo hospůdky, kde ras obřadně poráží kobyly, večer se pak koná zábava.

Vesnické masopustní masky a obchůzky si můžete od roku 2012 prohlédnout ve stálé expozici na hlineckém Betlémě. [8]

Obr. 8: Masopustní průvod - tzv. škaredá“ maškara
Zdroj: folklornisdruzeni.cz, [40]

4. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1. Přestavení skanzenu Vysočina

4.1.1. Historie skanzenu

Vznik Souboru lidových staveb Vysočina je datován od roku 1969, zpřístupnění areálu se událo v roce 1972. Zpočátku byl centrem zájmu pouze Veselý Kopec, později se soubor rozšířil o sedm dalších obcí, mezi které patří Možděnice, Svobodné Hamry, Betlém a další stavby v Hlinsku, Svatý Mikuláš u Rváčova, Dřevíkov, Všeradov a Králova pila. Celý soubor se rozkládá na území 9 km² a čítá okolo 40 - ti staveb lidové architektury, ne všechny jsou však veřejnosti přístupné.

K obnově tohoto kulturního dědictví došlo zejména díky Lud'kovi Štěpánkovi, který se zabýval architektonickou částí projektu ve spolupráci s Ladislavem Černíkem, Zdeňkem Hakenem, Jiřím Škabradou a Petrem Dostálem. Dále zde byla část etnografická pod vedením. Ilony Vojancové a historické studie, kterými se zabývala Magda Křivanová. Cílem projektu je zdokumentovat jedinečnou architekturu severní části Českomoravské vrchoviny. [3, str. 82-83]

Expozice se zabývají životem drobných rolníků a řemeslníků a později také továrních dělníků od první poloviny 19. století do poloviny 20. století. [27]

Avšak jak ji bývá zvykem, ani skanzenu Vysočina se nevyhnuly počáteční problémy, za nimi stál především špatný stav památkové péče v Pardubickém kraji. Na okresním národním výboru Pardubického kraje byl pověřen péčí o památky a přírodu pouze jediný člověk, ani tehdejší Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích nebylo činné. [4, s. 21]

Jak uvádí zakladatel SLS Vysočina Luděk Štěpán ve Výročním Almanachu SLS Vysočina [4, s. 22 - 25], mnoho památek zmizelo, ještě než byla ochrana památek zajištěna a památková péče měla jen částečně zmapované stávající památky. Pan Štěpán se zpočátku zajímal o počet vodních pil pod záštitou památkové péče, protože měl zájem o zařazení vodní pily na Králově Pile pod památkovou ochranu. Bylo mu oznámeno, že je jen jedna taková pila v Oldříši u Poličky. Pan Štěpán se tedy jel na pilu podívat. Zjistil, že pila se zřítla již před několika lety. Takto podobně zjišťoval i další ojedinělé památky, které již neměly šanci na záchranu, bylo to například jediné chráněné bělidlo z Ústí nad Orlicí nebo jediná zapsaná

soukenická valcha v Pekle nad Zdobnicí. Tento fakt byl spouštěcím mechanismem, kvůli kterému skanzen vznikl.

Pomáhat panu Štěpánovi v budování skanzenu začali zejména dobrovolníci – místní, chataři, nadšenci, aktiva pro ochranu památek, protože financí nebylo na zbytek. Přelomovým se stal rok 1981, kdy SLS Vysočina převzalo Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích a poté NPÚ v Pardubicích. Následně bylo důležité vypracovat koncepci budování skanzenu SLS Vysočina. [4, s. 26]

Jak uvádí PhDr. Magdalena Křivanová [4, s. 27 - 30], členka SLS Vysočina, která měla na starosti historické výzkumy, bylo dalším oříškem systematické získávání předmětů a částí staveb, mnoho z nich bylo použito jako stavební prvek jiných budov, bylo proto velmi složité tyto originály získat pro skanzen zpět. Zpočátku bylo získávání budov a předmětů zaměřeno na stavby na vodní pohon, které dnes patří k nejucelenějším sbírkám staveb na vodní pohon v Čechách. V dalších letech docházelo k doplňování, restaurování a konzervaci expozic. Zejména pak konzervace a rekonstrukce vybavení i budov byla velmi časově i finančně náročná.

Jako velké břemeno se ukázalo i zachování Betléma v Hlinsku – původně měl být zbořen a místo něj postaveno sídliště. Díky snažení SLS Vysočina byl však tento komplex lidové architektury uprostřed města zachován. I jeho rekonstrukce však byla náročná – mnoho domů mělo špatnou statiku a sloužily spíše jako skladiště. Jak můžeme posoudit dnes, záchrana komplexu za tyto starosti stála.

9. obr.: Plán Veselého Kopce
Zdroj: papermodel.cz, [41]

4.1.2. Současná podoba skanzenu

Soubor lidových staveb Vysočina (dále jen SLS Vysočina) je na území východních Čech jediným skanzenem a zároveň největším skanzenem v Pardubickém kraji. Cíl je a byl jasný – zachovat dědictví po našich předcích pro generace budoucí. Dnes zde můžete vidět ukázky ze života prostých lidí, ve zrekonstruovaných staveních, která nepocházejí vždy výlučně z Veselého kopce, ale většina z nich byla převezena z blízkých i vzdálenějších oblastí kraje. Objekty na Betlémě v Hlinsku jsou původní. Aktéři projektu se snaží, dle svých slov, kromě rekonstruování a revitalizace budov, i „*zprostředkovat poznání o životě, hospodaření, řemeslech a obyčejích minulých generací.*“ [7]

Zakladatelé i nynější správci areálů se snaží také o to, aby nebyl Betlém a Veselý Kopec pouze „mrtvou expozicí“, ale aby toto místo žilo. Proto je zde každoročně připravován program pro návštěvníky v podobě oslav, výstav a ukázek řemesel. [7]

Největším areálem skanzenu Vysočina je Veselý Kopec, má 3,5 hektaru a čítá 25 objektů. První oficiální zmínky o pasekářské vesnici pocházejí z 16. století, pověst však říká, že vesnice vznikla již v roce 1302, kdy zde král Václav II. uspořádal hostinu. K pravdivosti pověsti se přiklání i fakt, že vzhledem k tak důležité události byly pojmenovány i nedaleké vesnice, kterými údajně král projížděl – Vítanov, Stan, Králova pila, ... na Veselém Kopci se pak prý udála hostina [1, s. 170 - 171]

V pořadí druhý největší komplex staveb se nachází na Betlémě v Hlinsku, Jak již název napovídá, nalézala se zde ložiska kvalitního jílu a město začali osidlovat hrnčíři. První zmínky se datují již do 12. století, typická roubená stavení ale pocházejí z dob mladších a to okolo 18. století. Hlinsko je známé zejména díky malířům, kteří se zde často usazovali a krásnou krajinu kolem zvěčnili v mnoha dílech. K nejznámějším patří A. Chittussi, A. Slavíček, E. Kaván či L. Kuba. [1, s. 49]

Za zmínku stojí i menší vesničky v okolí, zejména Svobodné Hamry. Zde se nachází vodní hamr, mlýn i krčma, ve které se pořádají tradiční hostiny, a dále pak malý zámeček s koňskými stáji. I zdejší krajinu si oblíbili známé osobnosti, jako byl F. Palacký či F. Rieger. [1, s. 171]

Objekty v dalších vesnicích jsou převážně v osobním vlastnictví a volně rozmístěné v okolí.

Původ staveb

Na Veselém Kopci se nachází 25 staveb, představujících charakteristickou lidovou architekturu pasekářů. Původní je pouze jeden dům, zbytek usedlostí pochází z Mikroregionu Hlinecko, z Chrudimska, Horácka, okolí Poličky a Litomyšle.

1. obr.: Chalupa u Pilných
Zdroj: Gigaplaces.com, [33]

Mikroregion Hlinecko zde reprezentuje jediná původní usedlost s číslem popisným 4 – statek u Pilných, která byla až do roku 2013 soukromým stavením.. Jedná se o z části roubený trojdílný komorový dům s obytnými i hospodářskými světnicemi a přilehlou stodolou s doškovou střechou. Zajímavostí je také dřevěný holubník stojící na dvoře. Stavba se v současnosti rekonstruuje.

Mezi další budovy pocházející z Hlinecka patří i tzv. vstupní usedlost, která je taktéž vzorovým příkladem východočeské lidové architektury. Tato usedlost je celoroubená a zahrnuje kopii obytného domu, ovčín, kozí chlívek, špýchar (neboli sýpku) i výměnek s chlívkem. V prostorech obytného domu je informační centrum a prodejna suvenýrů a publikací. [2, s. 109]

2. obr.: Vstupní usedlost
Zdroj: Gigaplaces.com, [34]

Chrudimsko zastupuje zemědělská usedlost v klasicistním stylu z Mokré Lhoty, která je asi nejvýraznější stavbou Veselého Kopce a to z důvodu výrazné modré barvy

omítky. Budova pochází z 18. století a na štítu zdobeném rostlinnými motivy je datum 1866, ne tedy datum založení, ale datum přestavby. Usedlost je tvořena třemi částmi – obytným domem, chlévem a dvorem, který je uzavřený vstupní branou.

Z této oblasti také pochází další objekty zemědělského původu jako je sušička ovoce a lnu, haltýř (dal by se přirovnat ke starobylé lednici, v haltýři se skladoval led a sloužil k uchování potravin, pozn. autora), staré úly, kaplička a malá dřevěná

3. obr.: Statek z Mokré Lhoty
Zdroj: Gigaplaces.com, [35]

zvonice, dále pak hájenka a loutkářská maringotka z tradičních poutních pochůzek. [2, s. 110]

Zajímavou expozici tvoří soustava budov na vodní pohon. Mezi ně patří varna povidel, koželužna, olejna, pila či sekernická

dílna. Roubený vodní obilný mlýn pochází z Oldřetic u Skutče a je

postavený na místě původního veselokopectkého mlýna. Je postaven dle starého českého složení a má dvě mlýnská kola. K mlýnu byla později přidána i varna povidel, poháněná právě prvním mlýnským kolem, z Klešic u Heřmanova Městce, tímtož kolem je poháněná i koželužna. Druhým mlýnským kolem je poháněna lisovna lněného oleje pocházející z Damašku u Poličky a jednolistová pila „lezačka“. Tyto technické stavby vypovídají o vynalézavosti a efektivnosti našich předků. Soubor budov na vodní pohon patří k nejucelenějším a nejzachovalejším v Evropě. [2, s. 110 - 111]

Oblast Poličky je zastoupena statkem z Lezníku s uzavřeným dvorem pocházejícím z 19. století. Budova má tak zvanou záklopku, což je typický stavební prvek východních Čech.

4. obr.: Stavby na vodní pohon
Zdroj: Gigaplaces.com, [36]

Záklopka je v horní vystouplé části štítu, zpravidla bývá bohatě zdobená a je na ní datum postavení budovy. V budově se pak nachází expozice typické vesnické domácnosti s černou kuchyní (kuchyně s otevřeným ohněm, pozn. autora), kde mohou návštěvníci sledovat postup vaření tradičních jídel a ochutnat je.

Velkou raritou je však zejména polygonální čtrnáctiboká stodola ze Sádku u Poličky. Ve stodole je expozice zemědělských povozů. [2, s. 109]

Uprostřed obce je náves, která je kulturním centrem veškerého dění. Pořádají se zde jarmarky, začínají zde a končí průvody, konají se oslavy. V tyto dny zde stojí stánky různých řemeslníků, například hrnčírů, dřevěných hraček od truhlářů, s šátky a rukavicemi i kulinářské speciality jako jsou křesné a bramborové placky, klobásky, koláče, perníky, mandle v cukru či výrobky z medu. [13]

5. obr. Statek z Lezníku a polygonální čtyřboká stodola
Zdroj: Gigaplaces.com, [37]

Na Betlémě v Hlinsku je celkem 11 objektů lidové architektury převážně řemeslného původu. Jak již název města napovídá, vzniklo kvůli velkým zásobám kvalitní hlíny a vznikla zde malá osada hrnčírů, která se časem rozšiřovala. Najdeme zde domy tkalcovské, hrnčírské či pilníkářské.

Zajímavostí je, že roubená stavení nemají střechy kryté dřevěnými nebo slámovými došky, ale térovou lepenkou a roubení bylo často pokryto omítkou – takto necitlivě byly domy upraveny za dob proletariátu. Dalším typickým znakem jsou hojně zdobené štíty domů s již zmíněnou záklopkou. Domy jsou zde pouze malé, převážně s jednou či dvěma místnostmi a černou kuchyní.

6. obr.: Betlém Hlinsko
Zdroj: Gigaplaces.com, [38]

Je zde hospoda u Sv. Huberta, ač je objekt postaven nově, používaly se při jeho stavbě staré postupy a tak nebyl použit jediný ocelový hřebík. V hospodě je i možnost ubytování. [1, s. 49]

V další budově se nachází informační centrum a prodejna suvenýrů. V objektech se pořádají výstavy a předvádí se řemeslná práce nebo jsou zde vzdělávací programy. Na návsi se pak konají trhy či oslavy a vystoupení folklórních souborů, mezi nejznámější patří Janáčkovy folklórní slavnosti.

V posledních letech prošel hlinecký Betlém celkovou revitalizací a tak se mohou návštěvníci dočkat nových informačních tabulí, informačního centra a zejména dvou nových expozic – „Příběh dřevěné panenky“, což je výstava dřevěných hraček, nebo stálá „Expozice masopustních masek a občůzek z Hlinecka“, tato tradice je na Hlinecku velmi významná, v roce 2012 byla zařazena do světového nehmotného kulturního dědictví UNESCO. [9]

4.2. SLS Vysočina jako organizace

Skanzen je pověřeným regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu v Pardubickém kraji. Nachází se zhruba 40 kilometrů jižně od Pardubic. I přes jeho krajské zařazení patří přírodními, díky jeho umístění mezi Železnými horami a Žďárskými vrchy, i kulturními podmínkami, spíše k Vysočině, proto jeho název.

4.2.1. Spolupráce

Zřizovatelem SLS Vysočina je Ministerstvo kultury, konkrétněji Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Pardubicích. Spolupráce s NPÚ je tedy pro skanzen primární. Díky němu dochází k realizaci, získávání a rekonstrukci staveb i financování těchto aktivit. [15]

Další spolupráci realizuje skanzen s Městským úřadem v Hlinsku, které podporuje Betlém. Město i skanzen se vzájemně propagují a podporují v různých aktivitách. Městský úřad Hlinsko podpořil v letech 2011 – 2015 projekt Revitalizace památkové rezervace Betlém, která obnášela celkovou rekonstrukci areálu. [10, s. 1 - 23]

Pro Veselý Kopec je důležitá spolupráce s Obecním úřadem Vysočina, který pomáhá při organizaci větších akcí – například poskytuje pozemky pro parkování osobních automobilů i hromadné dopravy. Obecní úřad Vysočina také vybudoval před vstupem na Veselý Kopec hlídané parkoviště a restauraci U Kováře Matěje. [4, s. 27]

Dále je SLS Vysočina členem následujících spolků: Asociace muzeí a galerií ČR, Kolegia muzeí v přírodě při Národopisné společnosti ČR a Etnografické komise východních Čech při Národopisné společnosti ČR. Spolupráce s nimi tkví v pořádání konferencí, odborných seminářů i etnografických a historických výzkumů, které přispívají k odborné a citlivé rekonstrukci a udržování lidové architektury a zvyků. [4, s. 57]

4.2.2. Odborná činnost

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, odborná činnost skanzenu spočívá v účasti na výzkumech a odborných konferencích, dále pak v dokumentaci jevů lidové architektury i slovesnosti.

Nemalý podíl mají také rekonstrukce expozic a jejich každoroční konzervace či obnova zašlých předmětů, ať již získaných skanzenem, tak věnovaných jeho příznivci. Mezi odbornou činnost patří také tvorba expozic, které musí být historicky věrohodné. Expozice se pak tvoří na základě historických výzkumů a spolupráce s etnografem.

Historicky - etnografický výzkum byl věnován především stavu lidového stavitelství, jeho vývoji a lidovým řemeslům. SLS Vysočina se například podařilo zachránit před zaniknutím polygonální stodolu ze Sádku u Poličky nebo mlýn z Královy Pily. [4, s. 55, 57]

Důležitým mezníkem pro SLS Vysočina bylo získání kompetencí pro:

1. Vydávání odborných vyjádření ke stavebním úpravám objektů v památkové rezervě Betlém a jejích ochranné zóně, a pro úpravy objektů v osadách obce Vysočina.

Touto kompetencí získal skanzen možnost šetrně a odborně spravovat budovy v jeho památkové péči.

2. V roce 2001 se podařil zápis všech objektů na Veselém Kopci a hamru ve Svobodných Hamrech do katastru nemovitostí a ve stejném roce byl zpracován a podán na Ministerstvo kultury návrh na prohlášení expozice lidového stavitelství na Veselém Kopci kulturní památkou, V roce 2013 získalo SLS Vysočina jediný původní objekt na Veselém Kopci – dům č. 4, do svého vlastnictví, původně patřil soukromému majiteli.

V současnosti jsou již všechny stavby kulturními památkami.

3. Evidence sbírkových předmětů je zpracována na počítači v programu DEMUS a bylo vytvořeno místo dokumentátorky. [4, s. 33 - 36]

To znamená, že byly vytvořeny seznamy sbírkových předmětů, které jsou systematicky začleňovány a renovovány. Předměty samotné jsou získávány převážně z osobních sbírek či odkupovány z okolních vesnic.[4, s 55]

Dalším úkolem SLS Vysočina je provádění historicko – etnografického průzkumu hmotné i duchovní lidové kultury nebo stavebně – historické průzkumy objektů lidového stavitelství a prostředí. K těmto průzkumům dochází v terénu i při vědeckých seminářích, konferencích apod. Provedené výzkumy slouží jako dokumentační materiál. Nejde však pouze o provádění průzkumů samotných, ale i o vytvoření postupů a systému, které se sepisují do tzv. koncepcí, o kterých se v práci píše níže.[4, s. 57]

Součástí odborné činnosti SLS Vysočina je i vydávání odborných publikací a propagačních materiálů

Z personálního obsazení SLS Vysočina vyplývá, že je zde nedostatek zaměstnanců, o to více se ale ukazuje jejich píle a zaujetí pro věc. SLS je jednou z nejnavštěvovanějších kulturních památek Pardubického kraje a také druhým největším muzeem lidových staveb v přírodě v České republice. Má tedy uznání návštěvníků i odborníků. [4, s. 75 - 76]

Jako problém se ukazují i požadavky na nové i stávající zaměstnance, zejména průvodce. Například nedostatečný počet průvodců se znalostí cizího jazyka nebo jejich nedostatečné vzdělání v oboru. To může být způsobeno omezeným rozpočtem Souboru jako státní příspěvkové organizace. Struktura personálního obsazení viz. Příloha č. 7. [4, 75 - 76] Jako pomoc přibírá Soubor brigádníky na hlavní sezónu. Hlavním kritériem při jejich výběru je především zaujetí pro věc. [32]

K neodmyslitelné součásti odborné činnosti je i údržba neobydlených objektů. Ta je velmi nákladná a časově náročná, např. opětovná konzervace všech předmětů na Veselém Kopci zabere celou zimu až do jara, proto je sezóna na Veselém Kopci časově omezena, renovace probíhá každoročně od poloviny prosince do konce měsíce dubna.

Velkým problémem je také otázka nedořešeného vlastnictví pozemků pod některými objekty ve skanzenu Veselý Kopec – v restitucích byly některé pozemky navráceny původní majitelům, kteří odmítají své pozemky prodat a žádají vysoké nájemné. Proto je finančně téměř nemožné areál dále rozšiřovat. Areál Veselého Kopce také není možné oplotit, protože územím prochází veřejná cesta, oplocení pozemku by však zlepšilo zabezpečení objektů a zjednodušilo návštěvníkový provoz.

Další náplní SLS Vysočina je pak řešení problémů z těchto oblastí: Získávání dalších prostorů pro depozitáře, zázemí pro výtvarnice i restaurátora, dále pokračující historický, etnografický i stavební výzkum, evidence všech sbírkových předmětů dle požadavků Zákona o ochraně sbírek muzejní povahy 122/2002.

V souvislosti s renovací a údržbou budov jsou spojené i ústupky v podobě modernizace, která je nezbytnou pro provoz skanzenu. Například elektrifikace objektů byla nevyhnutelnou, nejen kvůli osvětlení expozic, ale také kvůli nutnosti zabezpečit objekty. Dalším ústupkem bylo použití moderních technologií při rekonstrukci některých budov, postupy starého stavitelství by v dnešní době byly zdoluhavé, co se výzkumu i realizace stavby týče, a velmi finančně náročné. [4, s. 34 - 36] Situaci také stěžuje postavení SLS Vysočina jako státní příspěvkové organizace, z toho důvodu nemůže čerpat z regionálních operačních programů. [32]

Jak uvádí v rozhovoru vedoucí Souboru paní Vojancová [32], před realizací je vždy nutné vytvořit koncepční záměr, na jeho základě jsou pak vybírány objekty a vytvářeny expozice. Koncepční záměr je dnes naplněn a další rozšiřování expozic skanzen v současné době neplánuje.

Plány revitalizace skanzenu Vysočina

K odborné činnosti pracovníků skanzenu patří i vytváření plánů pro jeho rozvoj ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, který tyto plány financuje.

V posledních letech probíhaly následující:

Revitalizace památkové rezervace lidové architektury Betlém Hlinsko a navazujících ploch

Cílem projektu bylo zlepšení vzhledu Betléma, zbudování lepšího zázemí pro návštěvníky, rekonstrukce objektů a rozšíření expozic a nakonec výsadba

zeleně v rezervaci. Konečný výsledek měl přinést dotvoření prostoru tak, aby to nejvíce připomínal lidové stavitelství 19. a 20. století. Tento projekt probíhal v letech 2010 až 2012 ve spolupráci s městem Hlinskem. [55]

Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice

V tomto plánu se jedná především o zachování nehmotné lidové kultury. Cílem bylo určit nástroje účinnější péče o lidovou kulturu pro k efektivnější identifikaci, dokumentaci, ochranu, využívání a předávání nemateriálního dědictví lidové kultury nastupujícím generacím. Projekt byl koncipován s pomocí vládou pověřeného Ministerstva pro místní rozvoj a probíhal v letech 2011 až 2015. [10]

4.3. Analýza marketingu

Jak již bylo zmíněno výše, Soubor se snaží podat celistvý obraz o vesnickém osídlení 19. a 20. století v oblasti Českomoravské vrchoviny. Jak se zmiňuje paní Vojancová v rozhovoru [32], skanzen nechce být prezentován jako muzeum, ale jako živou atraktivitu cestovního ruchu, naž se vytvářet program pokud možno interaktivní formou, a tím se odlišovat. Soubor si uvědomuje, že je nutné se neustále vyvíjet a zkvalitňovat nabídku, kterou nabízí. Kromě údržby staveb a vytváření zajímavých programů se také snaží o zkvalitnění služeb průvodců.

Podle Výročního almanachu [4, s. 13] má skanzen do budoucna velké cíle. Chce zkvalitnit nabídku a služby, zejména se chce provádět programové změny, jako například programy pro specifické okruhy návštěvníků (programy pro školy, handicapované apod.). Dalším cílem je poskytování kvalitnějších průvodcovských služeb, zejména rozšířit a zlepšit jazykovou zdatnost průvodců. [4, s. 33 - 35]

Důležitým ukazatelem efektivnosti marketingu je např. i monitoring. Ten se provádí mnoha způsoby, v případě skanzenu Vysočina je to prodej lístků, při němž se zahraniční návštěvníci evidují zvlášť. Dalším způsobem je pak provádění dotazníkového šetření přímo v areálu skanzenu. Takto lze monitorovat počet návštěvníků skanzenu.

Pokud pro zajímavost porovnáme návštěvnost druhého nejnavštěvovanějšího skanzenu SLS Vysočina a nejnavštěvovanějšího skanzenu v Rožnově pod Radhoštěm, zjistíme tato čísla za rok 2012 a 2013: SLS Vysočina má návštěvnost 68. 400 a 58.200 návštěvníků, Rožnov pod Radhoštěm 252. 000 a 233. 600 návštěvníků. [14] Takový rozdíl lze připisovat mnohem delší tradici rožnovského skanzenu, zpřístupněn byl v roce 1925, ale také např. plnějším

programu a celoročnímu provozu. [11] Obě dvě atraktivita jsou oblíbeným turistickým cílem a dosahují druhé příčky v návštěvnosti ve svých krajích. Návštěvnost skanzenů neupadá, v případě skanzenu Vysočina spíše stagnuje. Je však velká pravděpodobnost, že se zájem o ně bude zvyšovat vzhledem k rostoucímu trendu zdravého životního stylu, ke kterému patří také pohyb a pobyt na čerstvém vzduchu. [14] Konkrétní čísla se nacházejí v tabulce návštěvnosti v příloze. Zajímala jsem se o důvod výkyvů v návštěvnosti SLS Vysočina, dle slov vedoucí Souboru Ilony Vojancové je odpověď jednoduchá – návštěvnost se odvíjí podle počasí v daném roce. Pro dobrou návštěvnost je ideální, když není ani horko, ani deštivo. [32]

Marketing, který používá SLS Vysočina, se nazývá event marketing. Tato forma se vyvinula v 90. letech a nyní jeho význam stále narůstá, dává totiž možnost každé organizaci ukázat její originalitu. Podstata event marketingu je zinscenování zážitků interaktivní formou, je to tedy sled událostí, kterými se snaží organizace zaujmout určitý segment návštěvníků. [53, s. 3 - 7]

Program skanzenu je velmi pestrý, každoročně organizuje cca 20 akcí a částečně ho obměňuje. Zde je ukázka akcí, které skanzen pořádá, porovnání s rokem 2014 naleznete v příloze:

Program SLS Vysočina 2015	
Veselý kopec	
Datum	Akce
31.1	Masopust
25.4	Slavnostní zahájení návštěvnické sezóny
25. 4. - 31. 10.	Výstava Od kliky k elektřině
18. 5.	Hrnčířská sobota
červen – září	Veselý Kopec patří dětem a jejich rodičům
13. 6.	Hoblíček a pilka, to je má špacírka
18. a 19. 7.	Veselokopecský jarmark
5. 9.	Posvícení
3. 10.	Bramborová sobota
5. - 13. 12.	Výstava Vánoce na Veselém Kopci
13. 12.	Předvánoční jarmark

Zdroj: Upraveno dle Ukovaremateje.cz, [54]

Program SLS Vysočina 2015	
Betlém Hlinsko	
Datum	Akce
leden - prosinec	Živá historie
23. 3. - 19. 4.	Velikonoce na Betlémě
1. - 31. 5. 2015	Výstava prací výtvarného oboru ZUŠ Hlinsko
27. 5. - 30. 8.	Výstava fotografií
19. 9. - 8. 11.	Střípky z historie
15. 12. - 3. 1.	Betlém vánoční

Zdroj: Upraveno dle Ukovaremateje.cz, [54]

4.3.1. Analýza návštěvníků skanzenu

Jak bylo zmíněno v předchozí kapitole, pro efektivní event marketing je třeba určit segment návštěvníků, pro který budou akce primárně pořádány. Dle PhDr. Ilony Vojancové [32] obecně nemá produkt vymezení, měl by být určen pro širokou veřejnost. Dle programu, který organizace SLS Vysočina vytváří lze ale určitou specializaci odhadnout. Z programu vyplývá, že je určen především pro studenty nebo rodiny s dětmi, na Betlémě pak pro organizované skupiny dětí, žáků a studentů.

Nejen pro tuto skupinu návštěvníků je však Soubor lidových staveb Vysočina ideální. Skanzeny bývají vzdálenější od měst, aby se zachovala atmosféra autentičnosti a také a kvalita poskytovaných služeb, ani u SLS Vysočina tomu není jinak. Proto turisty návštěva skanzenu nutí k pohybu, v případě SLS jsou to hlavně motoristé cyklisté nebo pěší turisté. [20] Cílovými skupinami jsou tedy všichni návštěvníci, kteří mají zájem o kulturu a poznávání, historii, tradice i pobyt na čerstvém vzduchu. [16, s. 10] Mezi tyto návštěvníky skanzenu patří:

Rodiny s dětmi

Pro rodiny s dětmi je návštěva SLS Vysočina velmi vhodná, prohlídka Veselého Kopce není příliš dlouhá ani fyzicky náročná a vstupné je opravdu přátelské - rodinné vstupné stojí 185 Kč (tzn. 2 rodiče + až 3 děti/studenti). [26]

Na Veselém Kopci jsou připraveny herní plány pro děti, ty si pak mohou samy nebo s rodiči procházet jednotlivá stavení, ve kterých jsou pro ně připraveny hry či hádanky. Tyto „objevné výpravy“ ukážou mnoho zajímavostí, kterých si oko

okoloidoucím jen tak nevšimne. Pokud děti splní všechny úkoly dle plánu, dostanou malou odměnu. Rodiny s dětmi pak primárně přijíždějí o víkendech či o prázdninách. [25]

Studenti

Ani žáci základních či studenti středních škol nezůstali opomenuti. Na Betlémě je pro ně připraven program „Betlém školám“, jedná se o jakousi cestu do minulosti, kdy studenti dostanou pracovní list tzv. „Zápisník malého objevitele“ a délka programu je asi 60 minut. Program vznikl za podpory Ministerstva kultury České republiky. [27]

Další programy pro děti jsou připravovány střídavě na Veselém Kopci i na Betlémě, např.: „Masopust držíme“, „Velikonoce na Betlémě“, „Povídky, pověsti, vyprávění“, „Jak se dříve stavělo aneb od stromu až k domu“ apod. Výhodou pro skanzen jsou návštěvy škol v týdnu a v měsících, kdy je celková návštěvnost menší a provoz tak díky nim není prodělečný. [23]

Cyklisté

V oblasti Chrudimska - Hlinecka se nachází mezi dvěma výšinami – Žďárskými vrchy a Železnými horami a je zde mnoho toků řek, jako například Chrudimka nebo Doubravka. Proto má tato oblast ideální podmínky pro cykloturistiku. Nachází se zde mnoho oblíbených cyklistických stezek, jako je stezka z Horního Bradla k zámku ve Slatiňanech a podobné. Proto je i Veselý Kopec a okolí cílem mnoha cyklistů, pro které je skanzen příjemným zpestřením a zastávkou na cestě. [20]

Také v dotazníku k bakalářské práci (viz. níže) se ukázalo, že třetí nejpoužívanější dopravní prostředek návštěvníků skanzenu je právě kolo.

Pěší turisté

Nejen cyklisty láká členitá krajina Chrudimska - Hlinecka a okolí s množstvím atraktivit, ale i pěší turisté mají široké možnosti vyžití. Výhodou pro ně je hustá koncentrace zajímavostí, například právě v okolí Veselého Kopce. [20]

Pro pěší turistiku také mluví fakt, že v okolí je mnoho chatařů a chalupářů, kteří rádi vyrazí na delší či kratší procházku. Neopomenutelnou součástí pěší turistiky na Veselém Kopci jsou táborové výlety, v blízkém okolí se jich nachází cca 5. [21]

Zajímavosti v okolí:

Pěší stezka k Sečské přehradě, stezka údolím řeky Doubravky nebo naučná stezka Krajem Chrudimky. Kromě pěších stezek je ve vedlejší vesnici Dřevíkov stará židovská čtvrť a židovský hřbitov. [20]

Motoristé

Motoristé jsou dnes, jak známo, velmi rozšířeni, v dotazníku (viz. níže) měli naprostou převahu nad ostatními způsoby dopravy návštěvníků.

SLS Vysočina s tímto způsobem dopravy počítá, je zde hlídané a placené parkoviště, které bylo zbudováno z financí Obce Vysočina, vlastníka pozemku. Vzhledem ke špatné dopravní dostupnosti hromadné dopravy, bylo zbudování parkoviště nutností. Problémem je ovšem výše parkovného, cca 50Kč/den, což je oproti vstupnému do skanzenu, které činí 70/45 Kč nebo 80/50 Kč při akcích neúměrné. [30] To zmínilo, dle dotazníku, několik respondentů. (viz. níže).

Zajímavosti v okolí: Zámek Slatiňany, Zámek a keltské muzeum Nasavrky, Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou nebo nedaleké golfové hřiště a krčma ve Svobodných Hamrech.

4.3.2. Propagace

Důležitou součástí marketingu je také propagace, kterou skanzen provádí pomocí letáků a brožur, pomocí webových stránek, poutači nebo prezentací v kulturně poznávacích pořadech typu Toulavá kamera nebo Folklorika. [32]

Další formou propagace jsou oficiální webové stránky Souboru: www.vesely-kopec.eu, zde naleznete pozvánky na akce, fotogalerii, plánované rekonstrukce, ale i kontakty pro případ objednání prohlídky, oslavy či svatby,...

Dále se SLS Vysočina prezentuje na sociální síti Facebook, kde jsou autoři článků aktivní, přidávají několik příspěvků týdně. Příspěvky zvou přátelskou formou návštěvníky na nejrůznější akce a prezentují skanzen formou fotografií z předešlých událostí. Zde je malá ukázka jednoho z mnoha příspěvků na Facebooku[44] :

„Tento víkend se koná Veselokopecský jarmark. Cestou k vodě, se zastavte u nás!

V sobotu 18. a v neděli 19. července se na Veselý Kopec sjedou pozvaní řemeslníci z celé České republiky. Pokud máte rádi rukodělné výrobky, zajímají vás tradiční řemesla a chcete se dozvědět, zda stále platí úsloví o "zlatých českých rukách" - neváhejte a přijďte o víkendu na Veselý Kopec. Výrobci a doprovodný program na vás bude čekat po oba dny od 9 do 17 hodin.“

Funguje i propagace skanzenu informačními centry, do nich SLS Vysočina poskytuje propagační materiály. V areálu souboru jsou 2 informační centra. Jedno naleznete na Veselém Kopci u vchodu, další pak v areálu Betléma v Hlinsku. V informačních centrech lze zakoupit vstupenky, upomínkové předměty a propagační materiály, ale i zařídit ubytování či poradit kam dál.

Kontaktní údaje TIC Hlinsko naleznete zde:

Čelakovského 561 (Betlém),

539 01 Hlinsko

telefon: 469 312 349

mobil: 731 697 418

e-mail: ic@hlinsko.cz

otevírací doba:

Do 29. Května 2015

Po – Pá 8:00 – 16:30 h

Od 30. Května do 13. září 2015

Po – Pá 8:00 -17:00 h, So 9:00 – 16:00, Ne 9:00 – 15:00 h

Kontaktní údaje TIC Veselý kopec:

e-mail: vysocina@npu.cz

telefon: 469 333 175, 469 326 415.

otevírací doba:

Duben, září, říjen 2015:

Út – Ne 9:00 - 16:00 h

Květen a červen 2015:

Út – Ne 9:00 – 17:00 h

Červenec – srpen:

Út- Ne 9:00 – 18:00 h

Zdroj: Vesely-kopec.eu, [26]

Soubor se také podílí na vzájemné propagaci s městem Hlinskem. Ve spolupráci např. vytvářeli projekt na Revitalizaci městské památkové rezervace

Betléma v Hlinsku nebo město pomáhalo SLS s žádostí o zařazení Masopustu do UNESCO. [4, s. 59]

Významné je i ústní doporučení návštěvníků, které je také určitou formou propagace a dokladem jejich spokojenosti. [32]

4.4. Dotazníkové šetření a jeho výsledky

Dotazníkové šetření bylo prováděno během března až dubna 2015 a souviselo s tématem bakalářské práce. Cílem dotazování bylo zjistit, zda jsou návštěvníci skanzenu spokojeni a respondentům byl ponechán volný prostor formou otevřených otázek, pro vyjádření dalších poznámek.

Dotazníky vyplnilo 105 respondentů, odpovídali celkem na 10 otázek, 7 z nich bylo formou zvolení odpovědi, zbylé 3 byly otevřené. Dotazníky vyplňovali respondenti elektronickou formou přes odkaz na stránky SURVIO.COM [57].

Na úvod je třeba zmínit, že výsledky výzkumu mohou být zkreslené, ať již nepoměrem žen a mužů nebo nerovnoměrným věkovým rozdílem respondentů. Dotazníkový průzkum tedy slouží spíše pro hrubou představu a výsledky se nemusí shodovat se skutečností. [57]Nyní již k dotazníku samotnému.

1. Pohlaví?

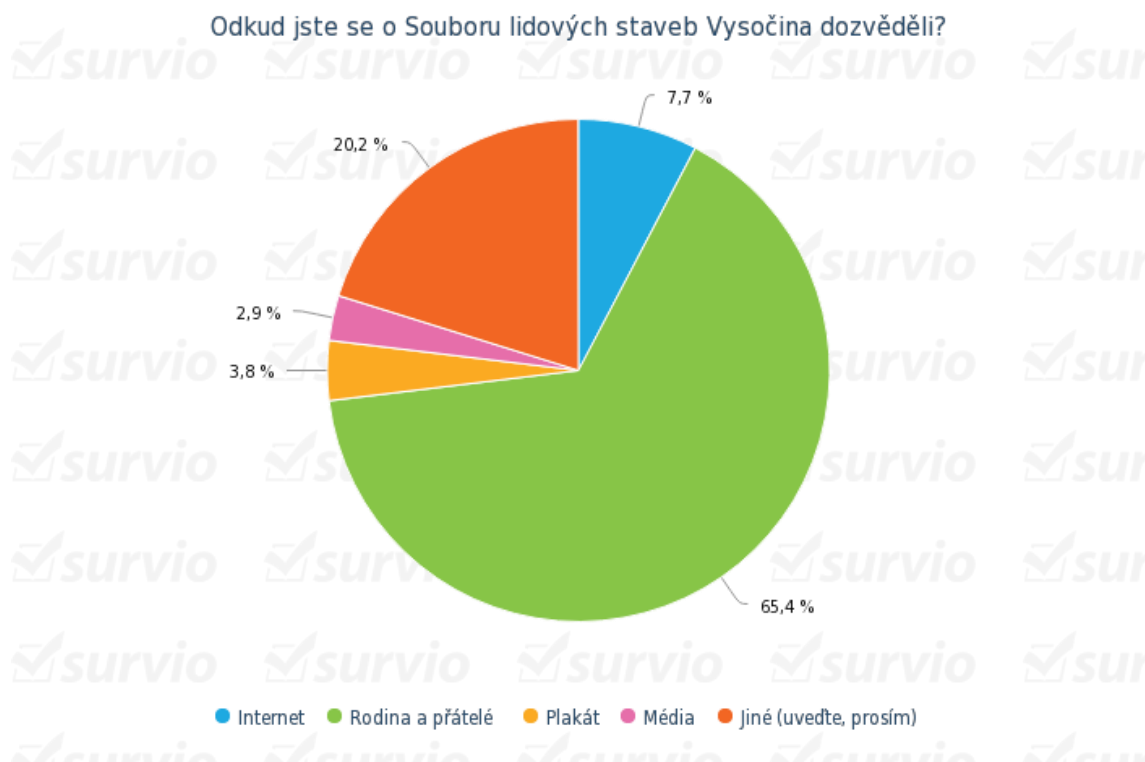
Dotazníky vyplnilo 105 respondentů, z toho 69% žen a 31 % mužů.

2. Věk?

V této otázce byli respondenti rozděleni do pěti věkových skupin. Pro objektivní průzkum je nutné, aby bylo v každé věkové skupině stejný počet respondentů, což v tomto případě nezdařilo.

Nejvíce respondentů bylo ve věku 15 – 25 let, celkem 62, druhým nejčastějším věkem pak bylo rozmezí 26 – 35 let, celkem 26. Dále odpovídalo 11 respondentů mezi 36 a 45 lety, 3 ve věku 46 – 55 let a respondenti starší 55ti let byli pouze 2.

3. Odkud jste se o Souboru lidových staveb dozvěděli?

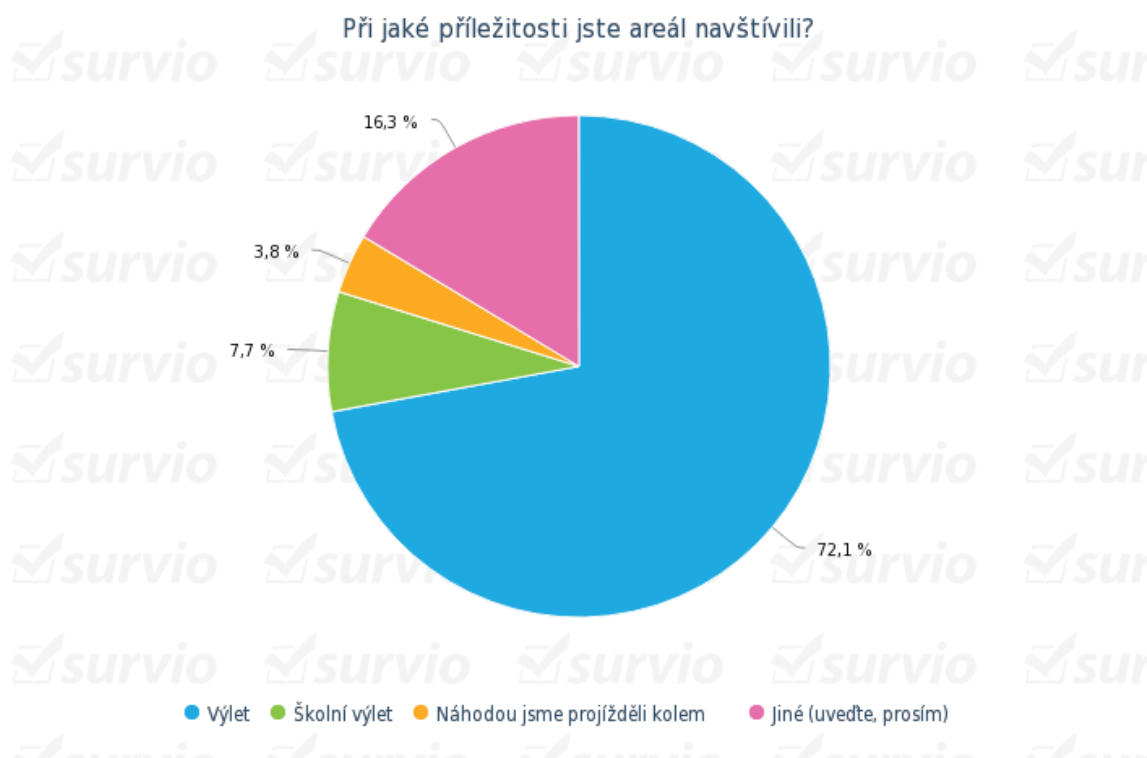

Zdroj: Vlastní výzkum autorky, [57]

Dalším zkoumaným bodem byl zdroj informací o SLS Vysočina. Nejvíce respondentů, celkem 65%, získalo tyto informace od rodiny nebo přátel, tento výsledek nebyl nečekaný. Přes internet se o skanzenu dozvědělo pouze 8% respondentů, což je překvapivé s ohledem na dnešní dobu. Pouze 4% respondentů se o SLS Vysočina dozvěděli z plakátu a 3% respondentů přes média.

Ve výběru byla také možnost otevřené otázky, té využilo 20% respondentů. Polovina z nich odpověděla, že nedaleko skanzenu bydlí, další 4% pak mají v okolí rekreační objekt. Zbytek se dozvěděl o skanzenu při studiích na VŠ, další pak při pobytu na letním táboře. Zbytek respondentů si nepamatuje, odkud se o skanzenu dozvěděli.

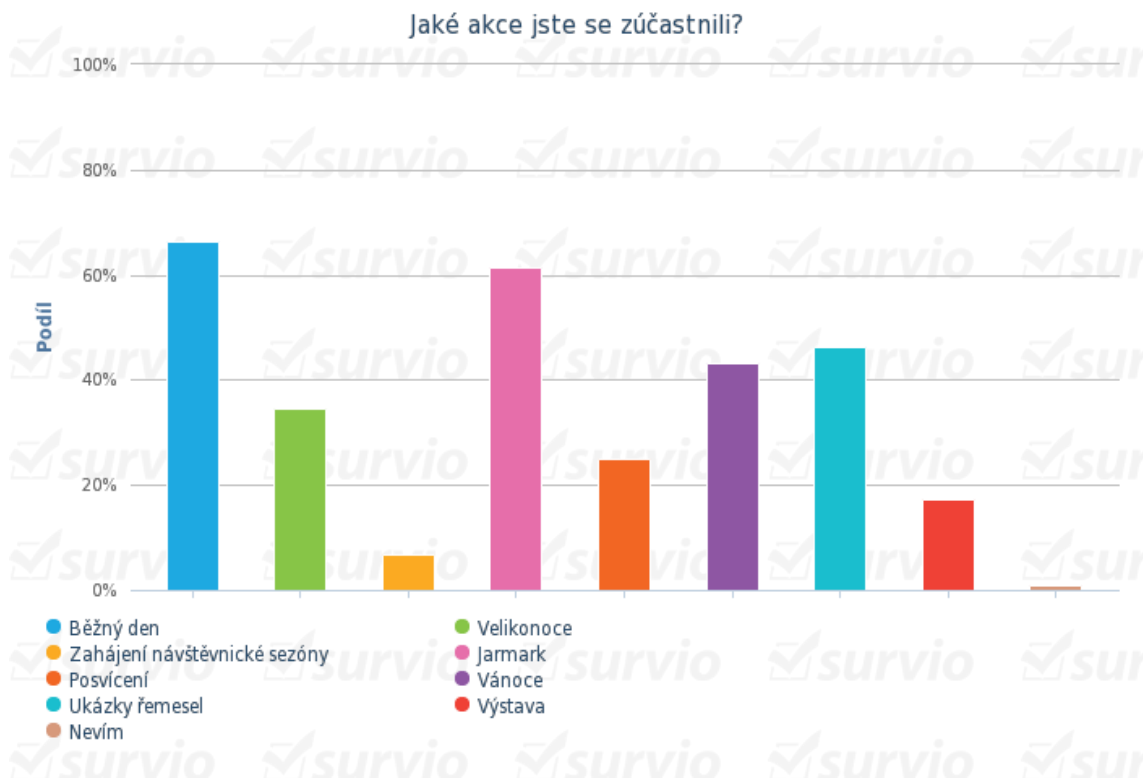
4. Při jaké příležitosti jste areál navštívili?

Zdroj: Vlastní výzkum autorky, [57]

Největší počet respondentů, 73%, odpovědělo, že navštívili SLS Vysočina v rámci výletu, 8% se pak zúčastnilo školního výletu. Náhodně navštívili skanzen pouze 4%. Respondenti měli opět možnost zvolit jinou odpověď, tuto možnost využilo 16% z nich. Jedna třetina respondentů opět odpovědělo, že pochází z okolí, zbytek respondentů pak zvolilo tyto odpovědi: navštívili skanzen při procházkách po okolí, skanzen navštívili kvůli obchodním povinnostem či při posvícení.

5. Jaké akce jste se zúčastnili?

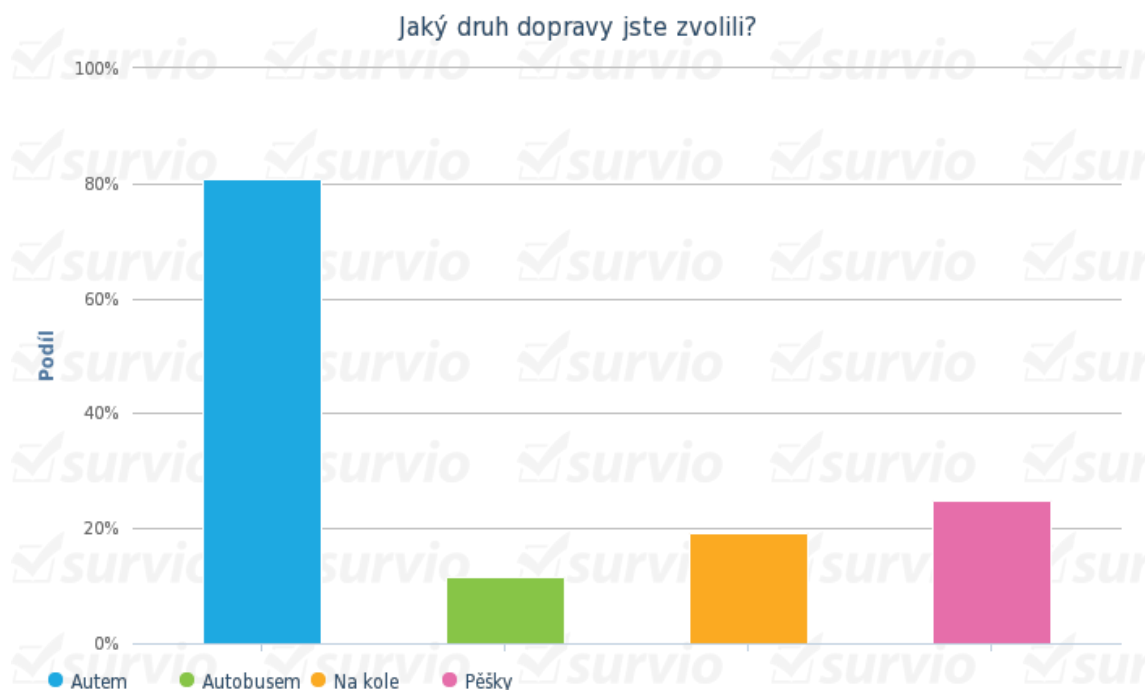

Zdroj: Vlastní výzkum autorky, [57]

U této otázky bylo možno zvolit více odpovědí. Běžného provozního dne ve skanzenu se tedy zúčastnilo 69% účastníků, druhou nejvíce navštěvovanou akcí byl jarmark, navštívilo jej 62% respondentů. Třetí nejnavštěvovanější akcí se pak ukázaly programy s ukázkou řemesel, zúčastnilo se jich 45% tázaných, pouze o 3% méně navštívilo skanzen ve vánočním období. Velikonoce navštívilo 37% respondentů, posvícení 24% a výstavy pak 18% respondentů. Pouze jeden respondent odpověděl, že si druh navštívené akce nepamatuje.

Tázaní se zúčastnili i jiných akcí, dva Bramborové sobory a ten samý počet natáčecího dne. Po jednom se respondenti zúčastnili akcí v rámci pobytu na táboře a masopustu.

6. Jaký druh dopravy jste zvolili?

Zdroj: Vlastní výzkum autorky, [57]

I v této otázce bylo možné odpovědět více variant. Dle očekávání zvolilo nejvíce dotazovaných, 81%, způsob dopravy autem. Druhý nejoblíbenější způsob dopravy je pěší formou, takto odpovědělo 26% respondentů, to vyplývá i z otázky 3., kdy velké procento tázaných odpovědělo, že z dané oblasti pochází nebo se zde rekreuje. I počet 19% respondentů, kteří se sem dopravili na kole, není překvapující, vzhledem k přírodním podmínkám a mnoha cyklistickým stezkám v okolí. Pouze 12% respondentů zvolilo způsob dopravy autobusem, spojení zde nejsou ideální, autobusů jezdí málo a pouze do přilehlých vesnic. Zbytek dotazovaných zvolil další alternativu dopravy – vlak.

7. Navštívili jste areál vícekrát?

Tato otázka byla nepovinná a otevřená, odpovědělo na ní 96 respondentů.

Pouze 21% respondentů navštívilo skanzen jednou, dva z nich by se pak rádi do skanzenu podívali znovu.

Zbylých 77% respondentů navštívilo skanzen vícekrát, většina z nich uvádí, že nespočetně, což opět odpovídá faktu, že mnoho z nich zde bydlí.

8. Co Vás nejvíce zaujalo?

Otázka byla opět stejně položena jako předchozí, odpovědělo na ní 91 respondentů.

Celkem 34% respondentů odpovědělo, že se jim líbil areál celkově, zejména jeho atmosféra, která podle nich dokáže návštěvníka vtáhnout do děje.

Druhá nejčastější odpověď, 30% respondentů, byla lidová architektura. Tázání nejčastěji chválili např. zachovalost staveb, krásu východočeské architektury i propracovanost expozic v nich představovaných. Respondenty také zajímala historie staveb. Mezi zmíněné a oblíbené stavby pak patří hájenka, mlýn a hospoda Na Vejměnkou.

Dále 14% dotazovaných chválilo prezentaci tradic a jejich udržování. Zejména tradiční akce, jakými jsou Vánoční jarmark, Mikuláš nebo Masopust byly častěji zmiňované. Respondenti také oceňovali práci personálu skanzenu, je podle nich, vidět, že je tato tematika baví.

11% dotazovaných ocenilo tradiční řemesla ve skanzenu předváděná. Líbilo se jim zejména to, že si řemesla mohli sami vyzkoušet nebo, že se dozvěděli, jak se dané předměty vyráběly a mohli si je zakoupit. Několik respondentů se také domnívá, že je důležité znát umění našich předků.

Pouze 4% respondentů nevědělo, co je nejvíce zaujalo nebo si na to již nepamatují.

9. Byli jste s návštěvou spokojeni?

Na tuto otázku odpovědělo 90 respondentů a byla také otevřená.

Drtivá většina, 86% respondentů odpovědělo, že se jim návštěva líbila, 11% respondentů se vyjádřilo, že byli velmi spokojeni.

Pouze 3% dotazovaným z 80 se návštěva nelíbila. Jeden respondent se vyjádřil negativně zejména proto, že areál Veselého Kopce není bezbariérový.

10. Místo pro další poznámky

V poslední otázce jsem poskytla respondentům místo pro další poznámky, odpovědělo na ní pouze 6 z nich. Vybrala jsem pouze poznámky, které nebyly zmíněny v předcházejících odpovědích.

Jeden z tázaných odpověděl, že neví, zda ho má čím dalším skanzen překvapit. Odpověď dalšího tázaného negativně zhodnotila „pout'ové“ stánky, které stávají před areálem při akcích na Veselém kopci a ruší atmosféru celé akce. Poslední, pozitivní odpovědí bylo ocenění práce všech aktérů skanzenu a jejich zásluhy na zachování místního dědictví.

Shrnutí dotazníkového šetření

Výsledky dotazníku nepřinesly téměř žádné nové poznatky a respondenti odpovídali tak, jak se dalo předpokládat. Drtivá většina tázaných se o SLS Vysočina dozvěděla od známých a příbuzných, protože z této oblasti pochází. I z tohoto důvodu navštívili akce skanzenu vícekrát. Nejvíce mě překvapilo, že odpovědi na otázky byly velmi pozitivní, respondenti chválili skanzen jako celek, nejen tedy objekty a expozice, ale i organizaci a její aktéry.

5. SHRUTÍ VÝSLEDKŮ

Na počátku práce byly stanoveny tři základní hypotézy a práce měla vést k jejich ověření.

První hypotéza zněla: **Soubor Vysočina je významnou atraktivitou v kraji a jeho návštěvnost roste.**

Z dostupných materiálů je zřejmé, že je skanzen významnou atraktivitou cestovního ruchu v Pardubickém kraji. Pravidelně se umísťuje mezi třemi nejnavštěvovanějšími památkami a je opakovaně zmiňován v mnoha cestovatelských pořadech, jako je například Toulavá kamera. Druhá část hypotézy však již tak jednoznačné ověření nepřinesla. Z měření návštěvnosti prováděného skanzenem samotným toto nelze spolehlivě zjistit. Návštěvnost nepravidelně klesá i stoupá každý rok a jediné zdůvodnění je, dle slov vedoucí Souboru, rozdílnost počasí – pokud je daný rok teplo a slunečno, návštěvnost roste a naopak.

Hypotéza druhá zněla: **Skanzeny jsou vhodné zejména pro rodiny s dětmi.**

Pro ověření této hypotézy se práce snažila analyzovat strukturu návštěvníků stávajících i potencionálních a zjistit, jakého marketingu skanzen využívá k jejich získání. Touto analýzou byla hypotéza potvrzena – skanzen má opravdu mnoho programů uzpůsobených pro rodiny s dětmi, například můžeme jmenovat „Veselý Kopec patří dětem i jejich rodičům“. Není to však zdaleka jediný segment návštěvníků, na který se lze zaměřit. Z analýzy návštěvníků vyplynulo, že mnoho z nich jsou pěší turisté nebo cyklisté.

Třetí hypotézou, kterou se práce zabývala je: **Skanzen Vysočina je nedostatečně inovován.**

Zde se práce snažila ověřit hypotézu tím, že se zabývala prací organizace samotné, zejména o její odbornou část. Z průzkumu dostupných materiálů skanzenu bylo zjištěno, že na poli restaurování a údržby budov skanzen opravdu nezhálí, provádí tuto činnost od podzimu do jara. Dále se v posledních letech konalo několik projektů, které se postarali o zkvalitnění expozic i návštěvnického provozu, například projekt Revitalizace Betléma v Hlinsku nebo program účinnější péče o památky.

Z druhého pohledu hypotézy, kterým je obměňování programu nebo expozic, si již skanzen tak dobře nevede. Při porovnání programů jednotlivých let zjistíme, že programy jsou jen málo inovovány, což zmínilo i několik respondentů při dotazníkovém šetření.

Poslední část práce se věnuje dotazníku vytvořenému autorkou. Na otázky odpovídalo 105 respondentů. Z uvedených údajů je zřejmé, že návštěvníci byly s návštěvou SLS Vysočina spokojeni a převážná většina z nich se na místo ráda vrací. Nejvíce se pak návštěvníkům líbila celková atmosféra skanzenu a možnost vyzkoušet si některá řemesla „na vlastní kůži“. Naopak několik respondentů odpovědělo, že je program stále stejný a nejsou si jisti, zda je skanzen může ještě překvapit.

Celkově je Soubor lidových staveb Vysočina ve svém snažení úspěšný a navštěvovaný. Jistě je ale stále co zlepšovat, což si vedení skanzenu uvědomuje.

6. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Teoretická i praktická část by měla vést k analýze skanzenu Soubor lidových staveb Vysočina. Práce se věnovala nejen historii, architektuře a tradicím udržovaným ve východních Čechách, konkrétně v oblasti Mikroregionu Hlinecka, ale i celkovému fungování organizace a analýze jejího marketingu.

Cílem práce bylo ověření správnosti hypotéz, které byly vytyčeny již před tvorbou práce samotné. Hypotézy byly určeny dle osobních zkušeností autorky, která v blízkosti skanzenu žije a setkává se tak často s názory místních i známých, kteří skanzen již v minulosti navštívili.

První hypotéza ověřovala tvrzení, že skanzen je významnou atraktivitou v kraji a jeho návštěvnost roste. Hypotézu se z části podařilo ověřit, skanzen skutečně je významný v kraji. Druhou část hypotézy se již nepodařilo ověřit jednoznačně. Z průzkumu vyplynulo, že skanzen si vysvětluje výkyvy v návštěvnosti pouze jako důsledek dobrého či špatného počasí.

Dle názoru autorky by bylo lepší spíše vymýšlet i jiné varianty programů pro návštěvníky, například zastřešené trhy či nevyužívat budovy pouze k expozicím, ale také pro možnost přebývání více návštěvníků ve špatném počasí, kteří by se v nich nejen ohřáli, ale i dozvěděli či vyzkoušeli něco nového.

Druhé tvrzení znělo, zda jsou skanzeny vhodné zejména pro rodiny s dětmi. Tuto hypotézu nebylo těžké ověřit, již podle názvů programů a jejich podrobného prozkoumání bylo zřejmé, že je pro tento segment skanzen vhodný.

Jsou však ještě další segmenty, na které je třeba se zaměřit. Například pěší turisté a cyklisté, pro které by zde mohlo být připraveno více stojanů na kola nebo drobné občerstvení a posezení. Pro motoristy je zase problémem cena parkovného a jeho nedostatečná kapacita při větších akcích. V tom vidí autorka nedostatky.

Třetí hypotéza se zabývá inovací skanzenu. Autorka zjistila, že budovy i vybavení skanzenu je intenzivně inovováno a opravováno, na druhou stranu není věnována dostatečná pozornost inovaci programu. Autorka doporučuje obměňovat alespoň část akcí tak, aby si mohl pravidelný návštěvník vždy najít něco nového. V oblasti Hlinecka je mnoho tradic a zvyků a byla by škoda jich nevyužít.

Celkově vidí autorka budoucnost ve spolupráci s jinými subjekty v blízkosti skanzenu. Dobré by bylo vytvořit naučnou stezku po nejbližším okolí, kde je možnost propojení zajímavostí se sousedními vesnicemi, například propojení stezky s židovskými zajímavostmi ve vesnici Dřevíkov nebo staročeské krčmy ve Svobodných hamrech. Dále by byla zajímavá spolupráce subjektů formou slev za navštívení vícero zajímavostí v jeden den.

Pro ověřování hypotéz a analýzu skanzenu bylo využito odborné literatury, publikací vydaných Souborem i osobního rozhovoru s vedoucí Souboru Ilonou Vojancovou. Již na počátku práci ztěžovala nedostupnost či neucelenost materiálů skanzenu. Informace o Souboru tak byly zjišťovány z internetu a jednotlivých brožur a letáků, popřípadě z tematických knih. Ani při zjišťování fungování organizace se příliš nedařilo, jediné dostupné materiály byly stručné odpovědi od vedoucí organizace a výroční almanach ke třicetiletému výročí skanzenu. I přes počáteční problémy se práce snažila dosáhnout vytyčeného cíle a podat alespoň uspokojivé výsledky.

7. SEZNAM ZDROJŮ

- [1] DAVID, P. a SOUKUP, V. *555 památek lidové architektury České republiky*. 1. vyd. Praha: Kartografie Praha, c2000, 184, 58 s. ISBN 8070116749.
- [2] KŘIVANOVÁ, M., ŠTĚPÁN L. *Lidové stavitelství východních Čech*. 1. vyd. Hradec Králové: Garamon, 2001, 120 s. ISBN 80-86472-04-3.
- [3] LANGER, J. *Atlas památek: evropská muzea v přírodě*. Vyd.1. Praha: Baset, 2005, 895 s. ISBN 80-7340-069-3.
- [4] NPÚ PARDUBICE - SLS VYSOČINA. *30 let Souboru lidových staveb Vysočina: Almanach k 30. Výročí založení SLS Vysočina*. Chrudim: PORS 52, 2002, 80 s.
- [5] PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002, 448 s. ISBN 80-239-0152-4.
- [6] SKOPOVÁ, K. *Hody, pústy, masopusty: slavíme, vaříme, zdobíme a hrajeme si celý rok podle lidových tradic*. 1. vyd. Praha: Akropolis, 2014, 204 s, ISBN 978-80-7470-077-4
- [7] SLS VYSOČINA. *NPÚ Praha, územní doborné pracoviště v Pardubicích: Soubor lidových staveb Vysočina*. Chrudim: PORS, 2005, brožura
- [8] SLS VYSOČINA. *Vesnické masopustní občůzky a masky na Hlinecku*. Hlinsko: Grafies, 2013, brožura.
- [9] TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM HLINSKO. *Turistický průvodce Hlinsko*. Hlinsko v Čechách. c2014, brožura.
- [10] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Usnesení Vlády České republiky ze dne 5. ledna 2011 č. 11 o Koncepci účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015*. Vláda České republiky: Praha 2011, 23 s.
- [11] CZECOT. *Valašské muzeum v přírodě – skanzen*. [online] Aktualizováno 9. 1. 2015 [cit. 13. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.czecot.cz/turisticky-objekt/4270_valasske-muzeum-v-prirode-skanzen-roznov-pod-radhostem
- [12] CZECHTOURISM. *Charakteristika a význam cestovního ruchu v Česku*. [online] c2005 – 2015 Aktualizováno 24. 4. 2015 [cit. 24. 4. 2015] Dostupné z: <http://old.czechtourism.cz/didakticke-podklady/1-charakteristika-a-vyznam-cestovniho-ruchu-v-cesku/>
- [13] CZECHTOURISM. *Kudy z nudy: Veselý Kopec o víkendu ožije jarmarkem. c2015*, Aktualizováno 16. 5. 2014 [cit. 17. 3. 2015]. Dostupné z:

<http://www.kudyznudy.cz/Aktuality/Vesely-kopec-o-vikendu-ozije-jarmarkem.aspx>

[14] CZECHTOURISM. *Nejnavštěvovanější turistické cíle roku 2013*. [online] c2005 – 2013 Aktualizováno 16. 9. 2014 [cit. 13. 4. 2015]. Dostupné z:

<http://www.czechtourism.cz/pro-media/tiskove-zpravy/nejnavstevovanejsi-turisticke-cile-roku-2013/>

[15] INSTITUT PRO PAMÁTKY A KULTURU: KONVIČKA Z. *Rozhovor s Ilonou Vojancovou o Souboru lidových staveb Vysočina*. [online] c2015 Aktualizováno 17. 1. 2012 [cit. 14. 4. 2015] Dostupné z:

<http://www.propamatky.info/cs/zpravodajstvi/kraj-vysocina/tipy-a-inspirace/rozhovor-|-s-ilonou-vojanovou-o-souboru-lidovych-staveb-vysocina/631/>

[16] KESNER, L. A KOL. *Management kulturního cestovního ruchu* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, ESF ČR, 2008, s. 184. Aktualizováno 31. října 2012 [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/efcd9671-4737-427b-bab5-1b6be507e800/GetFile10_1.pdf

[17] KROBOVÁ A. *PhDr. Ilona Vojancová: Život na Veselém Kopci*. [online] Aktualizováno 28. 2. 2013 [cit. 8. 4. 2015]. Dostupné z:

<http://www.rozhlas.cz/leonardo/vstupte/zprava/phdr-ilona-vojanova-zivot-na-veselem-kopci--1113835>

[18] LIDOVÁ ARCHITEKTURA. *Muzea a skanzeny v ČR: Seznam skanzenů a muzeí v přírodě*. [online] c2000 – 2013 Aktualizováno 11. 2. 2013 [cit. 13. 4. 2015]

<http://www.lidova-architektura.cz/ochrana-pamatky/muzea-skanzeny/skanzeny-muzea-cr.htm#roznov>

[20] PARDUBICKÝ KRAJ&DESTINAČNÍ SPOLEČNOST VÝCHODNÍ ČECHY. *Chrudimsko – Hlinecko*. [online] c2006 – 2015 [cit. 14. 4. 2015] Dostupné z:

<http://www.vychodni-cechy.info/chrudimsko-hlinecko/>

[21] SEZNAM.CZ. *Dětské tábory a rekreace*. [online] c1996 – 2015 [cit. 14. 4. 2015]

Dostupné z: <http://www.firmy.cz/Cestovni-sluzby/Cestovni-kancelare-a-agentury/Detske-tabory-a-rekreace/kraj-pardubicky/chrudim?page=2>

[22] SLS VYSOČINA. *Akce*. c2015, Aktualizováno 18. 3. 2015 [cit. 21. 3. 2015].

Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/kulturni-programy-1/>

[23] SLS VYSOČINA. *Betlém školám*. [online] c2015, Aktualizováno 7. 4. 2015 [cit. 14. 4. 2015]

Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/ziva-historie-programy-pro-skoly/betlem-skolam/>

- [24] SLS VYSOČINA. *Nominační dokumentace pro zápis Vesnické masopustní obchůzky a masky na Hlinecku do Seznamu nemateriálních statků tradiční a lidové kultury České republiky*. [online] 2009, s. 61 [cit. 9. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.nulk.cz/files/narodni_seznam/Nominace_narodni_seznam_masopustni_obchuzky.pdf
- [25] SLS VYSOČINA. *Veselý Kopec patří dětem*. [online] c2015, Aktualizováno 7. 4. 2015 [cit. 14. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/vesely-kopec-patri-detem/>
- [26] SLS VYSOČINA. *Vstupné 2015*. [online] c2015, Aktualizováno 7. 4. 2015 [cit. 14. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/oteviraci-doba-vstupne/>
- [27] SLS VYSOČINA. *Živá historie*. [online] c2015 Aktualizováno 7. 4. 2015 [cit. 14. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/ziva-historie-programy-pro-skoly/>
- [28] UIS MENDELU. *MORRISON vymezuje pět typických přístupů k marketingu cestovního ruchu*. [online] Aktualizováno 24. 4. 2015 [cit. 24. 4. 2015] Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=2755
- [29] VÁNOČNÍ - OZDOBY.CZ. *Z historie vánoc a vánočních ozdob*. [online] c2015, [cit. 13. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.vanocni-ozdoby.cz/clanek/show/20/historie-vanoc-a-vanocnich-ozdob>
- [30] VESELÝ KOPEC. *Kudy k nám: Autem, vlakem, autobusem*. [online] Aktualizováno 22. 4. 2015 [cit. 22. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.cz/skanzen-na-veselem-kopci/kudy-k-nam.php>
- [31] WIKIPEDIE. *Folklór* [online]. Aktualizováno 11. 11. 2014. [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Folkl%C3%B3r>
- [32] ILONA VOJANCOVÁ. *Rozhovor s PhDr. Ilonou Vojancovou*. Vedoucí SLS Vysočina.
- [33] LIŠKA, P. *Chalupa u Pilných*. [online] c2015 [cit. 17. 3. 2015] Dostupné z: <http://www.gigaplaces.com/fotoreport-vesely-kopec-387/>
- [34] LIŠKA, P. *Vstupní usedlost*. [online] c2015 [cit. 17. 3. 2015] Dostupné z: <http://www.gigaplaces.com/fotoreport-vesely-kopec-387/>
- [35] LIŠKA, P. *Statek z Mokrý Lhoty*. [online] c2015 [cit. 17. 3. 2015] Dostupné z: <http://www.gigaplaces.com/fotoreport-vesely-kopec-387/>
- [36] LIŠKA, P. *Sestup k řece Chrudimce*. [online] c2015 [cit. 17. 3. 2015] Dostupné z: <http://www.gigaplaces.com/fotoreport-vesely-kopec-387/>

- [37] LIŠKA, P. *Čtyřboká stodola*. [online] c2015 [cit. 17. 3. 2015] Dostupné z: <http://www.gigaplaces.com/fotoreport-vesely-kopec-387/>
- [38] PENZION STANSKÝ MLÝN. *Tipy na výlety, sport a volný čas: Betlém Hlinsko*. [online] [cit. 9. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.stanskymlyn.cz/tipy-na-vylet>
- [39] FOLKLÓRNÍ SDRUŽENÍ ČR: JOSEF TYMONEK. *Masopust na Veselém Kopci a ve Vortové*. [online] [cit. 9. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/vesely-kopec-vorlova-tymonek>
- [40] FOLKLÓRNÍ SDRUŽENÍ ČR: JOSEF TYMONEK. *Masopust na Veselém Kopci a ve Vortové*. [online] [cit. 9. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.folklornisdruzeni.cz/vesely-kopec-vorlova-tymonek>
- [41] MILAN WEINER. *Veselý Kopec*. Upraveno.[online] [cit. 30. 7. 2015] Dostupné z: <http://www.papermodel.cz/papermodel/modely/13/WDS2004Z1019.htm>
- [42] MLADÁ FRONTA, A. S.: *Domácí pekárny: 0138. Voňavé vanilkové jidáše*. [online] c1999 – 2015 [cit. 24. 7. 2015] Dostupné z: <http://domacipekarny.dama.cz/recept.php?r=3523>
- [43] VLTAVA-LABE-PRESS, A. S.: CHRUDIMSKÝ DENÍK. *Do Betléma se vrátí staré Vánoce*. [online] c2005 – 2015 [cit. 30. 7. 2015] Dostupné z: http://chrudimsky.denik.cz/kultura_region/do-betlema-se-vrati-stare-vanoce20081213.html
- [44] FACEBOOK. *Veselý Kopec*. [online] c2015. Aktualizováno 15. 7. 2015 [cit. 6. 8. 2015] Dostupné z: <https://www.facebook.com/vesely.kopec?fref=ts>
- [45] ATLASCESKA.CZ. *Skanzeny*. [online] c2007 – 2015. [cit. 16. 8. 2015] Dostupné z: <http://www.atlasceska.cz/ceska-republika/skanzeny/>
- [46] ARCHIV SLS VYSOČINA. *Návštěvnost*. 1979 – 2014 [cit. 9. 4. 2015]
- [47] ARCHIV SLS VYSOČINA. *Objekty SLS Vysočina*. [cit. 21. 4. 2015]
- [48] MĚSTSKÝ ÚŘAD HLINSKO. *Kulturní akce v okolí*. [online] Aktualizováno 22. 4. 2015 [cit. 22. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.hlinsko.cz/mesto/kultura/kulturni-akce-okoli?period=nextm>
- [49] SLS VYSOČINA. *Soubor lidových staveb Vysočina*. [online] c2015, Aktualizováno 22. 4. 2015 [cit. 22. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/>
- [50] SLS VYSOČINA. *Soubor lidových staveb Vysočina*. [online] c2015, Aktualizováno 22. 4. 2015 [cit. 22. 4. 2015] Dostupné z: <http://www.vesely-kopec.eu/>
- [52] PROŽENY.CZ: OBŮRKOVÁ, E.: *Super výlet: Děti milují Veselý Kopec*. [online] Aktualizováno 14. 4. 2010. [cit. 16. 8. 2015] Dostupné z: <http://www.prozeny.cz/magazin/deti-a-rodina/rodinne-vztahy/12663-super..>

[53] MMR a ESF ČR. *Event marketing*. [online] s. 15. [cit. 18. 8. 2015] Dostupné z: www.mmr.cz/getmedia/58c98a7f-18f5-48b4-9a7d.../GetFile34

[54] HOSTINEC U KOVÁŘE MATĚJE. *Program akční Veselý Kopec 2015*. [online] 2015 [cit. 18. 8. 2015] Dostupné z: <http://ukovaremateje.asp2.cz/Program.aspx>

[55] HLINSKO. *Revitalizace Betléma*. [online] [cit. 19. 8. 2015] Dostupné z: <http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/historicke-pamatky/betlem-eu>

[56] ŠINDLER, P. *Event marketing: Jak využít emoce v marketingové komunikaci*. 1. vyd.. Praha: Grada, 2003, s. 236. ISBN 80-247-0646-6.

[57] SURVIO. *Dotazník k bakalářské práci: Soubor lidových staveb Vysočina*. [online] c2012 – 2015 Aktualizováno 10. 4. 2015 [cit. 24. 4. 2015] Dostupné z: [HTTP://WWW.SURVIO.COM/SURVEY/D/Y8T7L3X9A7Y4X7V7V](http://WWW.SURVIO.COM/SURVEY/D/Y8T7L3X9A7Y4X7V7V)

8. PŘÍLOHY

8.1. Seznam příloh

Příloha č. 1: Oficiální webové stránky SLS Vysočina.....	55
Příloha č. 2: Oficiální logo SLS Vysočina.....	55
Příloha č. 3: Letáky SLS Vysočina.....	56
Příloha č. 4: Návštěvnost SLS Vysočina.....	57
Příloha č. 5: Personální obsazení SLS.....	57
Příloha č. 6: Seznam objektů získaných pro SLS Vysočina.....	58
Příloha č. 7: Dotazník k bakalářské práci	60
Příloha č. 8: Rozhovor s PhDr. Ilonou Vojancovou.....	63

Příloha č. 1: Oficiální webové stránky SLS Vysočina

Zdroj: Vesely-kopec.eu, [49]

Příloha č. 2: Oficiální logo SLS Vysočina

Zdroj: Vesely.kopec.eu, [50]

Příloha č. 3: Letáky SLS Vysočina

The image displays four leaflets arranged in a 2x2 grid, each shaped like a house with a chimney on the left side. Each leaflet features the logo of the SLS Vysočina organization at the top, which includes a stylized house icon and the text 'SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB - VYSOČINA'. The leaflets are set against colored backgrounds: red (top-left), blue (top-right), yellow (bottom-left), and green (bottom-right).

Top-Left Leaflet (Red background):
Logo: SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB - VYSOČINA
Text: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA NA SYCHROVĚ SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB VYSOČINA
VÁS ZVE NA PROGRAM
HRNČÍŘSKÁ SOBOTA
VESELÝ KOPEC
SOBOTA 16. KVĚTNA
OD 9 DO 16 HODIN
PROGRAM VĚNOVANÝ HRNČÍŘŮM A KERAMIKŮM
PRODEJ VÝROBKŮ, UKÁZKY VÝROBY
VÝTVARNÉ DÍLNÍČKY PRO DĚTI
KULTURNÍ PROGRAM:
BRATŘIČCI, MUŽSKÝ PĚVECKÝ SBOR Z MORAVSKÉHO SLOVÁCKA
ZPÍVAJÍCÍ Z LÁSKY K FOLKLORU, PŘÁTELSTVÍ K SOBĚ NAVZÁJEM
A KAMARÁDSTVÍ K POSLUCHAČŮM
VSTUPNÉ: 80 a 50 Kč
www.vesely-kopec.eu
www.facebook.com/vesely.kopec

Top-Right Leaflet (Blue background):
Logo: SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB - VYSOČINA
Text: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV PRAHA ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA NA SYCHROVĚ SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB VYSOČINA
Vás zve na výstavu
OD KLIKY K ELEKTRINĚ
VESELÝ KOPEC,
STATEK Z MOKRÉ LHOTY
19. DUBNA AŽ 31. ŘÍJNA 2014
VÝSTAVA VĚNOVANÁ VÝVOJI ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY
OD 19. STOLETÍ DO POČÁTKU 20. STOLETÍ.
UKÁZKY TRADIČNÍCH ZEMĚDĚLSKÝCH NÁSTROJŮ
A STROJŮ SLOUŽÍCÍCH K OBDOBĚ PŮDY,
PĚČI O ZEMĚDĚLSKÉ PLODINY A JEJICH ZPRACOVÁNÍ.

SLS Vysočina, Příčná 350, 539 01 Hlinsko
www.vesely-kopec.eu, facebook skupina Veselý Kopec

Bottom-Left Leaflet (Yellow background):
Logo: SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB - VYSOČINA
Text: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV PRAHA ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA NA SYCHROVĚ SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB VYSOČINA
VÁS ZVOU NA
SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ
VESELÝ KOPEC
25. DUBNA
OD 10 DO 15 HODIN
DEN PLNÝ PŘEKVAPENÍ PRO DĚTI I DOSPĚLÉ:
V KAŽDÉM OBJEKTU TVOŘIVÉ DÍLNY
TRADIČNÍ DĚTSKÉ HRY
REGIONÁLNÍ POVĚSTI
VESELÉ PÍSNÍČKY HELIGONKÁŘŮ
VSTUPNÉ: 80 a 50 Kč
www.vesely-kopec.eu
www.facebook.com/vesely.kopec

Bottom-Right Leaflet (Green background):
Logo: SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB - VYSOČINA
Text: NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV PRAHA ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVNÍSTĚ V PARDUBICÍCH SOUBOR LIDOVÝCH STAVĚB VYSOČINA
VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA PROGRAM
JAK SE DŘÍVE STAVĚLO
VESELÝ KOPEC U HLINSKA
14. srpna 2010 od 9 do 16 hodin
UKÁZKY TRADIČNÍCH STAVEBNÍCH
TECHNIK A POSTUPŮ
VÝROBA ŠINDELE, POKRÝVÁNÍ STŘECHY,
V CHODU VODNÍ PILA S VODOROVNÝM LISTEM,
SEKERNICKÉ, TESAŘSKÉ A KOVÁŘSKÉ PRÁCE,
MALOVÁNÍ ZÁKLOPOVÉHO PRKNA A DALŠÍ ...
PORADENSKÁ ČINNOST ODBORNÍKŮ
BLIŽŠÍ INFORMACE: SLS VYSOČINA, PŘÍČNÁ 350, 539 01 HLINSKO
TEL.: 469 326 415, www.vesely-kopec.eu

Zdroj: Hlinsko.cz, [48]

Příloha č. 4: Návštěvnost SLS Vysočina

NÁVŠTĚVNOST SLS VYSOČINA 1979 - 2014			
Rok	Počet návštěvníků	Rok	Počet návštěvníků
1979	27.000	1998	93.967
1981	44.728	1999	99.211
1982	53.319	2000	100.838
1983	68.421	2001	77.106
1985	111.561	2002	72.252
1986	98.724	2003	79.713
1987	93.223	2004	65.419
1988	137.797	2005	67.350
1989	126.254	2006	71.842
1990	93.105	2007	62.154
1991	62.703	2008	81.841
1992	71.175	2009	73.256
1993	75.069	2010	54.890
1994	87.791	2011	73.415
1995	76.709	2012	68.443
1996	75.629	2013	58.172
1997	82.897	2014	74.041

Zdroj: Ilona Vojancová: Archiv SLS Vysočina, [46]

Příloha č. 5: Personální obsazení SLS

Personální obsazení SLS Vysočina	
Phdr. Ilona vojancová	vedoucí správy SLS, etnograf
Phdr. Magda Křivanová	zástupce vedoucí SLS, památkář, historik
Mgr. Jana Kramperová	výtvarnice
Bohuslava Obolecká	dokumentátorka
Aleš Macháček	konzervátor
Václava Rothanzlová	ekonomka
Danuše Homoláčová	hlavní průvodce na Veselém Kopci
Veronika Černá	hlavní průvodce na Betlémě
Josef Rücker	tesař
Josef Bureš	zedník, údržbář
Vladimír Straka	zedník
Petr Klas	řidič, údržbář

Zdroj: Výroční almanach SLS Vysočina, [4, s. 75 - 76]

Příloha č. 6: Seznam objektů získaných pro SLS Vysočina

Objekty SLS Vysočina zbudované v letech 1970 - 2002			
Budova	Původní umístění	Nynější umístění	Rok
Mlýn a pila (soukr. objekt)	Králova Pila	Králova Pila	1970
Kovárna (soukr.objekt)	Možděnice	Možděnice	1971
Usedlost čp. 4 (soukr. objekt)	Veselý Kopec	Veselý Kopec	1972
Pazderna	Všeradov	Veselý Kopec	1973
Suška na ovoce	Střítež u Skutče	Veselý Kopec	1973
Polygonální stodola	Sádek u Poličky	Veselý Kopec	1973
Kolářská dílna	Možděnice	Možděnice	1974
Čtyřboká stodola	Krouna	Veselý Kopec	1976
Výměnek	Možděnice	Veselý Kopec	1977
Sýpka	Stan	Veselý Kopec	1978
Mlýn	Oldřetice	Veselý Kopec	1978
Ovčín	Hradiště	Veselý Kopec	1978
Zvonička	Jeníkov	Veselý Kopec	1978
Varna povidel	Klešice	Veselý Kopec	1979
Hájenska	Kozojedy	Veselý Kopec	1979
Truhlářská dílna	Svratouch	Možděnice	1979
Rumpál (kopie)	Skála	Možděnice	1979
Stupník na tříslu	Klešice	Veselý Kopec	1980
Kolna se sýpkou	Oldřetice	Veselý Kopec	1980
Sekernická dílna	Dachov	Veselý Kopec	1980
Hamr	Svobodné Hamry	Svobodné Hamry	1980
Zařízení hamru	Věžovatá Pláň	Svobodné Hamry	1980
Chalupa čp. 155	Herálec	Veselý Kopec	1982
Vodní olejna	Damašek	Veselý Kopec	1982
Vodní pila	Dolní Sloupnice	Veselý Kopec	1983
Usedlost z Lezníku	Lezník u Poličky	Veselý Kopec	1984
Výměnek	Široký důl	Veselý Kopec	1985
Chalupa bezzemka	Kameničky	Veselý Kopec	1986
Záhřivka	Přívrat	Veselý Kopec	1987
Gregorova dílna	Herálec	Veselý Kopec	1989
Chalupa z Újezda	Dolní Újezd	Veselý Kopec	1990
Betlém čp. 62	Hlinsko	Hlinsko	1993
Betlém čp. 134	Hlinsko	Hlinsko	1993
Betlém čp. 159	Hlinsko	Hlinsko	1993
Betlém čp. 180	Hlinsko	Hlinsko	1993
Betlém čp. 361	Hlinsko	Hlinsko	1993
Betlém čp. 158	Hlinsko	Hlinsko	1995
Betlém čp. 162	Hlinsko	Hlinsko	1996

Betlém čp. 157 (soukr.objekt)	Hlinsko	Hlinsko	1996
Betlém čp. 161	Hlinsko	Hlinsko	1998
Betlém čp. 182	Hlinsko	Hlinsko	1998
Betlém čp. 318	Hlinsko	Hlinsko	2001
Betlém čp. 362	Hlinsko	Hlinsko	2001
Betlém čp. 416	Hlinsko	Hlinsko	2002
Usedlost čp. 19	Mokrá Lhota	Veselý Kopec	2002

Zdroj: Archiv SLS Vysočina, [47]]

Příloha č. 7: Dotazník k bakalářské práci

Dotazník k bakalářské práci: Soubor lidových staveb Vysočina

Ráda bych Vás poprosila o vyplnění krátkého dotazníku na téma Soubor lidových staveb Vysočina (zaměřeno na Veselý Kopec a Betlém v Hlinsku v Čechách).

Věnujte mi, prosím, trochu svého času.

Za případné sdílení dotazníku budu ráda.

Moc Vám děkuji :)

Pohlaví

- Žena
- Muž

Věk

- 15 - 25 let
- 26 - 35 let
- 36 - 45 let
- 46 - 55 let
- více než 55 let

Odkud jste se o Souboru lidových staveb Vysočina dozvěděli?

- Internet
- Rodina a přátelé
- Plakát
- Média
- Jiné (uved'te, prosím)

Při jaké příležitosti jste areál navštívili?

- Výlet
- Školní výlet
- Náhodou jsme projížděli kolem
- Jiné (uved'te, prosím)

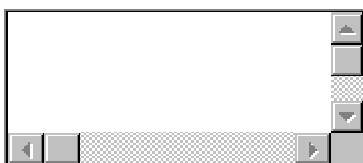
Jaké akce jste se zúčastnili?

- Běžný den
- Velikonoce
- Zahájení návštěvnické sezóny
- Jarmark
- Posvícení
- Vánoce
- Ukázky řemesel
- Výstava
- Nevím
- Jiné (uved'te, prosím)

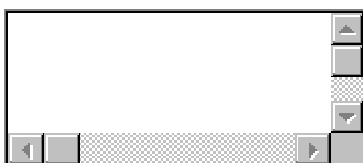
Jaký druh dopravy jste zvolili?

- Autem
- Autobusem
- Na kole
- Pěšky
- Jiné (uved'te, prosím)

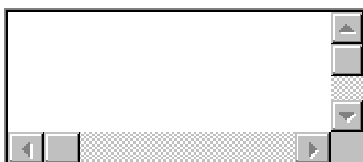
Navštívili jste areál vícekrát?

An empty rectangular box with a thin black border, intended for a response. It features a standard Windows-style scrollbar on the right side and a horizontal scroll bar at the bottom.

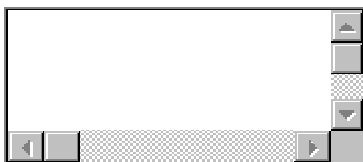
Co Vás nejvíce zaujalo?

An empty rectangular box with a thin black border, intended for a response. It features a standard Windows-style scrollbar on the right side and a horizontal scroll bar at the bottom.

Byli jste s návštěvou spokojeni?

An empty rectangular box with a thin black border, intended for a response. It features a standard Windows-style scrollbar on the right side and a horizontal scroll bar at the bottom.

Místo pro další poznámky.

An empty rectangular box with a thin black border, intended for a response. It features a standard Windows-style scrollbar on the right side and a horizontal scroll bar at the bottom.

Zdroj: Survio.com, [51]"

Příloha č. 8: Rozhovor s PhDr. Ilonou Vojancovou

PhDr. Ilona Vojancová zastává funkci vedoucí Souboru lidových staveb Vysočina od roku 1997. Paní Vojancová se na Hlinecku narodila a Souboru lidových staveb Vysočina se začala věnovat již při svých studiích na hlineckém gymnáziu. Vystudovala Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně, obor Etnografie a historie. Její práce nespočívá pouze ve starosti o muzea v přírodě, ale napsala také několik publikací zabývajících se slovesným folklórem a zvyky. [17]

1. Můžete popsat marketing organizace? Považujete ho za stěžejní nebo lidé přicházejí „sami od sebe“?

„Využíváme především propagace formou PR, dlouholetá spolupráce s médii všech typů, webové stránky, sociální sítě, tiskové konference, spolupráce s informačními centry. Podle našich výzkumů nejvíce lidí přichází na základě osobního doporučení někoho z rodiny či známých.“

2. Jste spokojena s oficiálními webovými stránkami skanzenu?

„V podstatě ano, adresa našich oficiálních stránek je www.vesely-kopec.eu.“

3. Byl skanzen propagován v nějakém TV pořadu nebo v rádiu? Popř. měla nějaká média zájem o skanzen?

„Mnohokrát – programy typu *Toulavá kamera*, *Folklorika*, *Putování po česku*, *Receptáře* apod.“

4. Plánujete v budoucnu přivážet další objekty lidové architektury nebo jinak rozšiřovat areál? Jak objekty získáváte?

„Ne, expoziční záměr je naplněn. Před vznikem každého muzea v přírodě je zpracovaná odborná studia – tzv. koncepční záměr. Na základě tohoto odborného materiálu jsou pak vybírány objekty, získávány a budovány expozice.“

5. Jak jsou tvořeny programy ve skanzenu?

„Programy jsou připravovány na základě našich výzkumů, vlastními silami. Nevyužíváme žádné agentury.“

6. Proč je zahájení sezóny na Veselém Kopci stanoveno až na konec dubna?

„Dlouhodobá zkušenost, přes zimu se musí ošetřit většina sbírkových předmětů v konzervátorské dílně, věnovat se opravě v interiérech objektů. Příprava nové návštěvnické sezóny je velmi náročná. S ohledem na povětrnostní podmínky je zahájení stanoveno na víkend po 20.4.“

7. Využíváte regionální operační programy?

„Financování z ROP nemůžeme využívat, protože jsme státní příspěvková organizace.“

8. Jaké priority máte při výběru nových zaměstnanců skanzenu? Nebo ve skanzenu pracují spíše nadšenci?

„Zaměstnanci pracují na základě pracovních smluv nebo sezónní na základě DPP či DPČ. Pro každou profesi jsou kritéria stanovena vnitřním předpisem. Při výběru, samozřejmě, hraje roli i zájem o danou profesi konkrétního uchazeče. Spolupracujeme i s dobrovolníky při konkrétních programech.“

9. . Kromě převážně pozitivních se objevily i ohlasy méně pozitivní – návštěvníkům se například nelíbilo vysoké parkovné nebo nevhodné stánky před Veselým Kopcem. Dostává se i Vám zpětné vazby od návštěvníků? Setkala jste se někdy s takovými stížnostmi?

„Majitelem a provozovatelem parkoviště na Veselém Kopci je Obecní úřad Vysočina, na provoz parkoviště nemáme, bohužel, žádný vliv. Příjem z parkovného jde do rozpočtu OÚ Vysočina. Stejně jako na umístění stánků mimo areále našeho muzea – soukromé pozemky. Provádíme si výzkumy mezi návštěvníky, takže „zpětnou vazbu“ máme.“

10. V poslední době věnujete hodně pozornosti masopustu. Bylo těžké získat zařazení masopustu do nehmotných památek UNESCO? Co zařazení přineslo?

„Ano, těžké to bylo – bylo to 6 let práce. Našemu muzeu to konkrétně přineslo jenom práci navíc, protože se podílíme na tzv. redokumentaci tohoto jevu a vypracovávání zpráv pro UNESCO. Domnívám se, že důležitý je tento fakt pro prestiž regionu.“

Zdroj: PhDr. Ilona Vojancová, [32]

9. ZADÁNÍ PRÁCE

 Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu

PŘIHLÁŠKA K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Příjmení a jméno studenta: Hašlerová Romana
Adresa studenta: ul. Wilschkeho č. 21
ul. Klínáček v Čechách pošt. 53801

Fakultní studijní obor: 3.
Obor: management cestovního ruchu

Téma práce v češtině: Historie a tradice Souboru lidových staveb Vysočiny

Téma práce v angličtině: The History and Tradition of the Folk architecture Highlands.

Datum a podpis studenta: 18.4.2015

Katedra: rekreologie a cestovního ruchu
Vedoucí práce: Mgr. Alexander Gregar
Odpovědný katedry:

Datum a podpis vedoucího práce: 18.4.2015
vedoucí práce garantuje, že lidová práce je v souladu se studijním oborem studenta

Datum a podpis vedoucího katedry: 18.4.2015